

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine Eesti Merekooli transporditeenuste; mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika õppekavarühmade hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2022

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa	5
3. Transporditeenuste; mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika õppekavarühmade õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes	9
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	9
3.2 Õppimine ja õpetamine	17
3.3 Õpetajad.....	31
4. Hindamiskomisjoni peamised järelused transporditeenuste; mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika õppekavarühmade osas.....	36

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavalist eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmades (edaspidi ka ÕKR) ja anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühmade eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühmade õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmadele vastava valdkonna tööandjate esindajad ja kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Raul Ammer	kutseõppe ekspert, komisjoni esimees, Haridus-ja Noorteameti haridusturunduse büroo projekti EU4Skills ekspert; Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli arendusjuht kuni 2020, koolitaja teemadel: praktika juhendamine, "Kvaliteedisüsteemid", "Töörühma planeerimine, juhtimine, juhendamine, meeskonnatöö"
Karine Mandel	kutseõppe ekspert, komisjoni sekretär, Eesti Lennuakadeemia välissuhtluse ja turunduse osakonna juhataja; Erasmus+ koordinaator 2012-2021, osalenud kutseõppe hindamiskomisjonides liikmena alates 2013; õppejõud 2019-2020.
Janno Laende	tööandjate esindaja, komisjoni liige, AS Tallink Group vanemtüürimees; Eesti Laevajuhtide Liidu juhatuse esimees; merehariduse tudengite praktikajuhendaja; Eesti Mereakadeemia laevajuhi õppekava täiendamise ekspertkomisjoni liige, merendusvaldkonna seadusandluse väljatöötamise komisjonide liige.
Jaanus Matso	tööandjate esindaja, komisjoni liige, Transpordiameti vaneminspektor alates 2021; Victoria Shipping OÜ kapten 2020-2021; Reyktal AS kapten 2020; TS Laevad OÜ peakapten 2016-2018, mereohutusjuht, reederit turvaülem; TalTech Eesti Mereakadeemia magistratööde juhendaja; lisaks osalenud

	merendusvaldkonna kutsestandardite väljatöötamises ning mereõppeasutuste õppekavade kinnitamisel; kvaliteedijuhtimise assessor.
--	---

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed töötasid kooli eneseanalüüsi aruande läbi ja osalesid **20.01.2022** EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise esimesel töökoosolekul. Koosolekul tutvuti omavahel, räägiti läbi hindamisprotsess, jagati esimesi kooli eneseanalüüsi põhjal tehtud tähelepanekuid ning pandi paika järgmised hindamiseks vajalikud sammud ja tööjaotus. Hindamiskomisjon jätkas tööd individuaalselt ja mitmetel järgnevatel ühistel veebikoosolekutel.

Esmane hindamiskülastuse kava saadeti koolile **08.02.2022**. Hindamiskülastuse kavas oli ka nimekiri lisamaterjalidest, millega hindamiskomisjon soovis tutvuda. Kooli esindajal paluti võimalusel saata lisamaterjalid enne hindamiskülastust. Kool saatis osa lisamaterjale enne hindamiskülastust ja teise osaga materjalidest oli võimalik tutvuda koolis. Esitatud materjalid olid hindamiskomisjoni tööle lisandväärtuseks. Samuti küsiti koolilt praktikakohtade nimekirja ning kooli esitatud info põhjal valiti välja 5 praktikakohta, mille esindajatega lepiti kokku vestlused järgmiselt:

1. 21.02.2022 vestlus Merekubi OÜ reisilaeva Katharina praktikajuhendajaga **transporditeenuste** ÕKR praktika korralduse teemal;
2. 21.02.2022 vestlus AS Tallink parvlaeva Silja Europa praktikajuhendajate ja personalitöötajaga **mootoriliikurid, laevandus- ja lennundustehnika** ning **transporditeenuste** ÕKR praktika korralduse teemal;
3. 21.02.2022 vestlus AS Tallink parvlaeva Megastar praktikajuhendajaga **transporditeenuste** ÕKR praktika korralduse teemal;
4. 22.02.2022 vestlus TS Laevad OÜ parvlaeva Regula **mootoriliikurid, laevandus- ja lennundustehnika** ning **transporditeenuste** ÕKR praktika korralduse teemal;
5. 23.02.2022 vestlus Transpordiameti jäämurdja Tarmo praktikajuhendaja ja personalitöötajaga **mootoriliikurid, laevandus- ja lennundustehnika** ning **transporditeenuste** ÕKR praktika korralduse teemal.

Kuna hindamiskomisjonis oli juba varasematest hindamistest edukas virtuaalse hindamiskülastuse kogemus, otsustati hindamiskülastused läbi viia hübriidversioonis – osa vestlustest füüsiliselt kohapeal ja teine osa vestlustest virtuaalselt *MS Teams* keskkonnas (vilistlastega ja Tartu filiaali esindajatega). Lõplik hindamiskülastuse kava kooskõlastati kooliga ja EKKAga **23.02.2022**.

Hindamiskomisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande ja kooli poolt esitatud lisamaterjalide, sh EHS info põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning koostasid sellekohased küsimused iga intervjuu jaoks. Viimasel hindamiskülastuse eelsel koosolekul **28.02.2022** lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastusel. Hindamiskülastus toimus **02.-03.03.2022** hübriidversioonis ja esmane tagasiside koolile anti **04.03.2022** *MS Teams* keskkonnas.

Hindamiskomisjon vestles kooli esindajatega vastavalt hindamiskülastuse kavale. Hindamiskülastus kulges ladusalt, sest oli kooli poolt sisuliselt ja EKKA poolt tehniliselt hästi ette valmistatud.

Hindamisprotsessi vältel olid ka praktikakohad abivalmis ja toetasid hindamiskomisjoni omapoolsete kommentaaridega. Hindamiskülastuse järgsel koosolekul **08.03.2022** lepiti kokku komisjoniliikmete ülesanded hindamisaruande koostamiseks ning valmis esimene aruande variant. Hindamiskomisjoni edasise töö käigus arutati liikmete seisukohti ja koostöös jõuti ühistele järeldustele, mis väljenduvad käesolevas aruandes.

EKKA esitas esmase aruande koolile tutvumiseks **11.04.2022**. 25.04.2022 saatis kool vastuse esmase hindamisaruande kohta, milles reageeris komisjoni soovitudele, kuid ei esitanud vastuväiteid ega täpsustuspalveid. Hindamiskomisjon esitas lõpparuande EKKAle **28.04.2022**.

2. Üldosa

Kooli kontaktandmed:

Koolijuhi nimi: Tarmo Sööt

Kooli aadress: Kopli 101 Tallinn 11712

Telefon: +372 613 5483, +372 516 5530

E-post: merekool@merekool.ee

Koduleht: www.merekool.ee

Kooli lühitutvustus (eripära, missioon, visioon, väärtused ja arengukava peamised eesmärgid):

Eesti Merekool on Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) hallatav kutseõppeasutus, mis asutati ministri käskkirjaga 1. mail 2014. a. Kutseõppeasutustest on Eesti Merekool Eestis ainuke, kes pakub nii **merendus**alast kutsekeskharidust kui ka töökohapõhist kutseõpet.

Koolis toimub õpe järgmises kolmes õppekavarühmas (edaspidi ka ÖKR): **transporditeenused; mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika**. Varasemalt toimus õpe **ühes merenduse õppekavarühmas**. Nendes ÖKRides olevad õppekavad on omavahel tihedalt seotud ning kool jagab õppetöö sisuliselt hoopis kaheks – laevajuhtimise ja laevamehaanika õppeliini. Sellest tingitult on ka käesolevas aruandes enamik analüüsist õppekavarühmade ülene ehk **erisusi õppekavarühmade vahel on vähe**. Õpet viiakse läbi statsionaarses kooli- ja töökohapõhises õppevormis 3. ja 4. taseme õppekavadel. Õppekavasid on kokku 8. Õppekavade õppetöö toimub Tallinnas, ainuke erand on „Siseveelaeva laevajuht“ õppekava, mille õpe toimub kooli Tartu filiaalis. 01.01.2022 seisuga oli õppijate nimekirjas **kokku 249 õppijat**.

Lisaks sellele, et Eesti Merekool on ainuke merendusala kutsekeskharidust pakkuv kool Eestis, on **kooli eripäraks** ka asjaolu, et õppetöö vastab lisaks haridusregulatsioonidele ka Meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste rahvusvahelisele konventsioonile, 1978 koos muudatustega (edaspidi: STCW konventsioon), ISO 9001:2015 kvaliteedijuhtimise standardile ning Transpordiameti (end Veeteede Amet) väljastatud tegevusloale. Tänu rahvusvaheliselt tunnustatud õppekavadele on vilistlased konkurentsivõimelised nii Eestis kui välismaal.

Kooli arengukavas aastateks 2016-2021 on kirjeldatud **üldeesmärgid**, mille kokkuvõte on järgmine:

1. Koolis on välja töötatud ja rakendatud nõudlusele vastavad merendusala uued paindlikumad ja praktilisemad õppekavad, aktiivse merendushariduse populariseerimise

tulemusena on suurenenud sisseastujate erialane teadlikkus ja motiveeritus ning vähenenud õppimise katkestamine I kursuselt ja koolis tervikuna;

2. Õpetajate töökohad on IT-tehnikaga varustatud, õpetajate digipädevuse areng ja uute õppevaralahenduste juurutamine on mitmekesistanud lõpetajate pädevusi;
3. Kool osaleb riikliku arengukava „Eesti merenduspoliitika“ 2012-2020 raames merendushariduse kontseptsiooni elluviimises ja ühisprogrammides Läänemere äärsete mereharidust andvate õppeasutustega;
4. Kooli lõpueksamid on võrdsustatavad kutseeksamitega ja eksamikomisjonid kutsekomisjonidega. Eksamikomisjonid kinnitab kooli direktor pärast kooskõlastamist Veeteede Ametiga. Veeteede Amet väljastab kooli lõpudokumendi ning eksamiprotokolli alusel meresõidudiplomi või kutsetunnistuse.
5. Pärast esimest õppeaastat (2014/15) ilmnenud märkuste põhjal on tehtud parandused ja täiendused moodulite rakenduskavades ja need vastavusse viidud õpiväljunditega.

Samuti on arengukavas välja toodud, et oluliseks peetakse kvaliteetse õppe tagamist nüüdisaegse õpikäsitle juurutamisega ja õpetajate professionaalset arengut toetavate tegevuste ja nõutava kvalifikatsiooniga noorte õpetajate osakaalu tõstmist. Samuti peetakse oluliseks kooli digitaristu kaasajastamist ja digitaalse õppevara juurutamist koos õpetajate vastava väljaõppega. Merendusõppe arendamise üheks prioriteediks loetakse õppekavade arendamist, et luua tingimused piisaval arvil sobiliku kvalifikatsiooniga merenduserialade spetsialistide ettevalmistamiseks.

Kooli missioon: Eesti Merekool võimaldab mitmekülgset merendusala kutseharidust, loob tingimused õppijate kujunemiseks edumeelseteks isiksusteks, kellel on hea erialane ettevalmistus, kes järgivad kutse-eeetika norme, peavad kinni ühiskonna käitumisnormidest ja elukestva õppe põhimõtetest ning on konkurentsivõimelised nii Eesti kui rahvusvahelisel tööturul.

Kooli visioon: Eesti Merekool on arenev merendusala kutseõpet pakkuv arenev õppeasutus, kus tagatakse rahvusvaheliselt tunnustatud laevandusspetsialistide ettevalmistamine, mis osaleb tulemuslikult merendusharidust puudutavates otsustusprotsessides ja on arvestatav koostööpartner.

Kooli tunnuslause: Meri hoiab hoolsaid, toidab tegusaid!

Tabel 1. Ülevaade aruande perioodil (2016-2021) transporditeenuste; mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika ÕKRides rakendatud õppekavadest
(allikas: kooli eneseanalüüs ja Eesti Hariduse Infosüsteem, seisuga 19.02.2022)

Õppekava nimetus	Õppetase	Kood EHSes	Maht (EKAP)	Rakendus aasta	Rakendatud õppevorm	Õppekava ja rakenduskava
Transporditeenused (õppekavarühma kontaktisik: Jaan Atspol, õpelliini juhtivõpetaja)						
500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees	441 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	129257	240	2014	Statsionaarne koolipõhine õpe ja töökohapõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees	442 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	129297	140	2014	Statsionaarne töökohapõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
Siseveelaeva laevajuht	431 Kolmanda taseme kutseõppe esmaõpe	129197	120	2014	Statsionaarne koolipõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
Vanemmadrus	431 Kolmanda taseme kutseõppe esmaõpe	129218	35	2014	Statsionaarne koolipõhine õpe	Õppekava Rakenduskava

500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees	411 kutsekeskharidusõpe	130698	252	Rakendus 2009, suletud al 01.10.2018		
500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees	412 kutseõpe keskhariduse baasil	130697	192	Rakendus 2009, suletud al 01.10.2018		
Siseveelaeva laevajuht	409 põhihariduse nõudeta kutseõpe	130677	134	Rakendus 2009, suletud al 01.10.2018		
Madrus	408 kutseõpe põhikoolis ja gümnaasiumis	131277	23	Rakendus 2009, suletud al 01.10.2018		
Mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika (õppekavarühma kontaktisik: Ain Randi, õppeliini juhtivõpetaja)						
750kW ja suurema peamasinat efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaanik	441 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	129277	240	2014	Statsionaarne koolipõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
750kW ja suurema peamasinat efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaanik	442 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	129298	130	2014	Statsionaarne koolipõhine õpe ja töökohapõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
Laevamotorist	431 Kolmanda taseme kutseõppe esmaõpe	130657	EHIS: 40 Kool: 34	2014	Statsionaarne koolipõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
750kW ja suurema peamasinat efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaanik	412 kutseõpe keskhariduse baasil	130699	180	Rakendus 2009, suletud al 01.10.2018		
750kW ja suurema peamasinat efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaanik	411 kutsekeskharidusõpe	130700	240	Rakendus 2009, suletud al 01.10.2018		
Elektrienergia ja energeetika (õppekavarühma kontaktisik: Ain Randi, õppeliini juhtivõpetaja)						
Laevaelektrik	443 Neljanda taseme kutseõppe jätkuõpe	214890	18	2020	Statsionaarne koolipõhine õpe	Õppekava Rakenduskava
Laevaelektrik	442 Neljanda taseme kutseõppe esmaõpe	129557	19	Rakendus 2014, suletud al 02.04.2020		

Tabel 2. Ülevaade aruande perioodil (2016-2021) transporditeenuste; mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika ÕKRides rakendatud õppekavadel õppijatest (allikas: kooli eneseanalüüs)

Transporditeenuste õppekavarühm													
Õppeaasta	Õppevõrk	2016/17		2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22	
		Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas
500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees (129257)	koolipõhine	23	15	24	8	22	10	22	10	19	5	19	
500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees (129297)	töökohapõhine	11	5	9	5	8	3	13	4	13	2	10	

Siseveelaeva laevajuht (129197)	kooli-põhine	18	11	17	10	25	12	14	7	19	12	13	
Vanemmadrus (129218)	Kooli-põhine	3	1	3	3	9	X	7	12	17	6	16	
KOKKU:		55	32	53	26	64	25	56	33	68	25	58	

Mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika õppekavarühm													
Õppeaasta		2016/17		2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22	
Õppekava ja EHISE kood	Õppe vorm	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas
750kW ja suurema peamasinatate efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaanik (129277)	kooli-põhine	11	5	8	1	10	3	9	X	7	1	7	
750kW ja suurema peamasinatate efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaanik (129298)	töökoha-põhine	6	1	6	2	9	2	2	X	10	1	4	
Laevamotorist (130657)	kooli-põhine	3	1	3	1	3	2	X	9	16	3	6	
KOKKU:		20	7	17	4	22	7	11	9	33	5	17	

Elektrienergia ja energeetika õppekavarühm													
Õppeaasta		2016/17		2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22	
Õppekava ja EHISE kood	Õppe vorm	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas	Vastu võetud	Lõpetas
Laevaelektrik (214890)	kooli-põhine									6	4	2	
Laevaelektrik (129557)	kooli-põhine	3	x	4	1	3	3	X	x	Vastuvõttu ei toimu			
KOKKU:		3	x	4	1	3	3	x	x	6	4	2	

3. Transporditeenuste; mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Analüüs

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

ÕPPEKAVAARENDUS

Hindamiskomisjon tutvus õppekavade ja rakenduskavade koostamise ja arendamise protsessiga kooli eneseanalüüsi, avaliku andmebaasi EHIS, kooli veebilehel www.merekool.ee avaldatud dokumentide ning hindamiskülastuse käigus kogutud andmete kaudu.

Õppekava arendusstrateegia

EMK õppekavade koostamise aluseks, lisaks kutsehariduse valdkonna reguleerivatele õigusaktidele, on ka mitmeid merendusvaldkonda reguleerivaid õigusakte nii Eesti kui ka rahvusvahelisel tasandil, nt „Meresõiduohutuse seadus“ ja „Meretöö seadus“, „Laevapere liikmete koolitus- ja kvalifikatsiooninõuded ja diplomeerimise kord“, „Meremeeste väljaõppe, diplomeerimise ja vahiteenistuse aluste rahvusvaheline konventsioon“ ning STCW koodeks.

Õppekavade struktuuris on **STCW koodeksi** jaotised integreeritud moodulites õpiväljunditena kõikides hinnatavates õppekavades. Nt omandatakse õppekava „Siseveelaeva laevajuht“ (EHIS: 129197) põhiõpingute „Ohutusalaane baasväljaõpe (M-20)“ mooduli õpiväljundid lähtuvalt STCW koodeksi jaotiste STCW A-VI/1, A-VI/1-1, A-VI/1-2, A-VI/1-3, A-VI/1-4 nõuetest ning mooduli „ISPS koolitus (M-28)“ vastavalt STCW koodeksi jaotiste A-VI/6-1 ja A-VI/6-2 nõuetest.

Õppijate erialaste oskuste arendamisel lähtuvad rakenduskavades vastavate moodulite õpingute eesmärgid STCW koodeksi erinevate jaotiste nõuetest, mis on merenduse valdkonnas rangelt reguleeritud. Komisjoni hinnangul väärib esile tõstmist asjaolu, et kool on merenduspersonali **kvalifikatsiooninõuded asjatundlikult integreerinud õppetöö korraldamises** ja arvestanud nendega õppetöö läbiviimisel.

Kooli õppekavade ülesehitus ja omavaheline hierarhiline seos lähtub merenduse valdkonna spetsiifikast. Eneseanalüüsis kooli toodud näite põhjal leiab kinnitust asjaolu, et näiteks ÕK „500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees“ (EHIS: 129257) õppijad omandavad esmalt õppekava „Vanemmadrus“ (EHIS: 129218) kompetentsid ning seejärel liiguvad edasi vertikaalselt, uute kompetentside omandamiseks. Komisjon toetab kooli mõtet **õppekavade ülesehitusest**, mis

pakub õppijale võimalust juba omandatud haridust merenduse valdkonnas paindlikult jätkata, õppides statsionaarses töökohapõhises õppevormis (edaspidi TKP). Samuti on rakendatud statsionaarset-töökohapõhist õppevormi õppekaval „500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees“ (EHIS: 129297) lõpetajate arv 2016/17 -2020/21 õa. ning vastuvõetud õpilaste suhtarv on iga-aastases langustrendis. Õppekavade **tulemuslikkuse analüüsimiseks** soovitab komisjon koolil teostada seiret selle üle, kui suur osa alustanud õpilastest on õpingud lõpetanud nominaalajaga, ning leida arendamist vajavad kohad, tõstmaks nominaalajaga lõpetajate arvu.

Elektrienergia ja energeetika õppekavarühma (edaspidi EE ÕKR) jätkuõppe õppekava „Laevaelektrik“ (EHIS: 214890) pakub lisandväärtust õppijale, kel on varasemalt omandatud 3. või 4. taseme elektri kvalifikatsioon ning soov spetsialiseeruda merenduse valdkonna elektrikuks.

Kool on meresõidupraktika integreerinud õppesse, kuna praktika lõimimine erinevatele kursustele, mis vaheldub teoreetilise õppetööga, annab õppijale mitmekülgse praktikakogemuse.

Praktikabaaside esindajate hinnangul peaks õppija omandama mitmekülgse praktikakogemuse juba koolis praktiliste tööde tundides, mis võimaldab tööle asudes saada parema ettekujutuse oma tööülesannetest. Samas praktikale asunud õpilased omavad erineval tasemel teoreetilisi teadmisi ning koolis omandatud praktilised oskused, sh käsitööriistade kasutamine, vajavad tööandjate sõnul suuremat tähelepanu. Vestlustel osalenud õpilased avaldasid soovi suurendada praktilise töö mahtu.

Õppekavades igal moodulil on kindel maht EKAPides (1 EKAP-26 tundi). Õppekava moodulite rakenduskavades on ära toodud kogu mooduli maht ja üldjuhul ka teemade maht. Teoreetiliste- ja praktiliste tundide mahtu välja toodud ei ole. Sellisel lähenemisel ei ole võimalik arvestada tööandjate ega õpilaste ettepanekutega ning suurendada praktiliste tööde mahtu, kuna rakenduskavas on see määratlemata. Komisjoni hinnangul peaks kool rakenduskavas eristama teoreetilise, praktilise ja iseseisva töö mahu iga mooduli juures, mis annaks ka õppekaval õpetavatele õpetajatele parema ülevaate tundide jaotusest.

UUTE ÕPPEKAVADE VÄLJATÖÖTAMINE JA ÕPPEKAVADE ARENDUS

Õppekavade arendamiseks on koolis loodud töörühm, mida juhib direktori asetäitja õppekasvatustöö alal. Töörühma kuuluvad lisaks ka juhtõpetajad ja direktori abi. Õppekava arendamise protsess on kooli sõnul vajaduspõhine ning otseselt seotud merenduse valdkonna seadusandlusega ja rahvusvaheliste õigusaktide- ja standarditega ning seetõttu keskendutakse õppekavade arendamisel eelkõige sellele, et õppekavad ja õppekavade rakenduskavad oleksid ajakohased ning õigeaegselt kaasajastatud vastavalt kehtivatele normidel.

Kool on lähtunud OSKA uuringutest ja „Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021- 2035“ meretranspordipoliitika kontseptsiooni suunistest ning tõstmaks õpetatavas valdkonnas õppijate keskkonnateadlikkust, rakendanud osades õppekavades, nt „Laevamotorist“ (EHIS: 130657), „Siseveelaeva laevajuht“ (EHIS: 129197), „500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees“ (EHIS: 129257) valikõpingute moodulit „Merereostus ja keskkonnakaitse“.

Kool on eneseanalüüsis välja toonud, et õppekava arendamisse on kaasatud erinevad huvigrupid, sh nõunike kogu. Vestlustel kooliväliste huvigruppidega, eelkõige tööandjate ja vilistlaste esindajatega, tuli välja asjaolu, et õppekava arendamises on nende kaasatus olnud minimaalne. Nõunike kogu sai viimati kokku 2020.a toimunud koosolekul ning tegi koolile ettepaneku eriala „Laevaelektrik“ populariseerimiseks ning koostöö tegemiseks teiste kutsekoolidega, kus samuti rakendatakse eriala „Sisetööde elektrik“. Koostöös Tallinna Kopli Ametikooliga planeerib kool luua ühisõppekava, mis võimaldaks suurendada „Laevaelektrik“ õppekavale vastuvõttu ning koolitada tööturule vajalikke

spetsialiste. ÕKR hinnataval perioodil õppekava „Laevaelektrik“ (EHIS: 129557; EHIS: 214890) lõpetajate arv aastatel 2017-21 jääb vahemikku vastavalt 0-4. Hindamiskomisjoni hinnangul väärub koostöö teiste kutseõppeasutustega laiemat tähelepanu, mitte ainult ühe kooli keskselt (Haridussilma andmetel Tallinna Kopli Ametikooli „Sisetööde elektrik“ õppekava lõpetajate arv viimaste nelja õppeaasta jooksul 2017/18 -2020/21 kokku - 18 spetsialisti, mis aastate lõikes jääb vahemikku 3-7; 2020/21 õa. lõpetas Eestis sisetööde elektriku õppekaval 164 spetsialisti).

Vestlustes kooli nõukogusse kuuluvate töötajatega (direktor, direktori asetäitja õppekasvatustöö alal, Tartu filiaali juhataja ja laevamehaanika õppesuuna juhtivõpetaja), leidis kinnitust kooli nõunike kogu liikmete vähene kaasamine õppekavaarendusse. Hindamiskomisjoni hinnangul on tegu kasutamata väärtusliku ressursiga, kuna nõunike kogus on esindatud kutse- ja erialaga seotud tööandjate kutseühingud ning nende roll on nõustada kooli arengusuundade küsimustes.

VALIKÕPINGUD ÕPPEKAVADES

Valikõpingute moodulite loomine on olnud merenduse valdkonna vajaduspõhine ning lähtub strateegilistest dokumentidest ja uuringutest. Näiteks „Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021-2035“ meretranspordipoliitika kontseptsiooni fookuses on olnud mitu teemat ning üks nendest on keskkonnakaitse. Samas on kooli õppekavades ebatäpsed andmed, näiteks kool on kirjeldanud, et on laiendanud kõikides ÕKR õppekavades valikõpingute moodulite nimekirja mooduliga „Merereostus ja keskkonnakaitse“ (M-235) mahuga 1,5 EKAP. Õppekava „750 kW ja suurema peamasinate efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaanik“ (EHIS: 129277) valikõpingute hulka uut moodulit aga lisatud ei ole. Uus moodul „Merereostus ja keskkonnakaitse“ puudub samuti transporditeenuse õppekavarühma (edaspidi TT ÕKR) õppekavade „Siseveelaeva laevajuht“ (EHIS: 129197) ja „Vanemmadrus“ (EHIS: 129218), MLL ÕKR „Laevamotorist“ (130657), EE ÕKR „Laevaelektrik“ (EHIS: 214890) rakenduskavades. Komisjon juhib tähelepanu asjaolule, et õppekavas kirjeldatud valikõpingute moodulid, peavad kajastuma samuti õppekava rakenduskavades.

[Õppekorralduseeskirja](#) järgi on õppijal õigus valida valikmooduleid kooli teistest õppekavadest, esitades sellekohane avaldus järgmiseks õppeaastaks hiljemalt enne jooksva õppeaasta lõppu. Valitud moodulijärgne õpe lülitatakse õppeaasta tunnijaotusplaani juhul, kui nimetatud mooduli on valinud vähemalt 10 õppijat.

Vestluste käigus avaldasid vilistlased rahulolu valikõpingute moodulite valiku võimalustega, samas kui vestlustel osalenud õppijaid ei olnud teadlikud õppekavades (ja õppekorralduseeskirjas) kirjeldatud võimalusest valida valikõpingute mooduleid kooli teistest õppekavadest.

RAKENDUSKAVADE KOOSTAMINE JA ARENDAMINE

Õppekavade rakenduskavade koostamine on kooli meeskonna töö tulemus, kuid juhtiv roll on juhtõpetajatel. Nt tegeleb laevajuhtide õppesuuna juht hetkel ise rakenduskavade sõnastuse muutmise, et uued õpetajad näeksid tööle asudes sealt moodulite teemasid ega peaks tööd alustama rakenduskava koostamisest. Õppesuuna juhi sõnul on rakenduskavas vaja kirjeldada sisu ning vahendid väljundite saavutamiseks on õpetaja valik. Protsess on olnud mitteformaalne, kuna formaalsed muudatused raiskavad õppesuuna juhi hinnangul aega. Osa õpetajaid tõid välja, et muudatusettepanekuid saab teha õppeaasta lõpus ja osa arvas, et jooksvalt. Ettepanekud esitatakse õppekavajuhile ja need kinnitatakse kooli poolt. Samuti tulenevad muudatused ka vajadusest konkreetseid teemasid rohkem või vähem õpetada või muuta õppemeetodit, nt sisevee lootsimisel hakati veetaseme muutumiste arvestamist põhjalikumalt õpetama ning signaallippe ja meremärke hakati õpetama kasutades “äppe”.

Lisaks sai laevajuhtimise õppeliini võtmeisiku sõnul viimase muudatusena asendatud „Vanemmadrus“ (EHIS: 129218) õppekava rakenduskavas, navigatsioonivahis rahvusvahelise sidepidamise õpetamise nõue laevasisesse side õpetamisega, sest madrus reaalses elus ja oma tööülesandeid täites ei pea sillal rahvusvahelist sidet osapooltega väljastpoolt laeva, vaid peaks keskenduma laevasisesele sidele. Hinnatavate õppekavade kooli veebilehel olevates rakenduskavades on mitmed õppekavades tehtud muudatused tähelepanuta jäänud. Näiteks, MLL ÕKRI õppekavades „750 kW ja suurema peamasinate efektiivse koguvõimsusega mootorlaeva vahimehaanik“ (EHIS: 129277) ja „Laevamotorist“ (EHIS: 130657) põhiõpingute moodul „Õpatee ja töö muutuv keskkonnas“ (M-1) viimati muudetud (15.01.2021) rakenduskavas on „Karjääri planeerimine ja ettevõtluse alused“ (M-76). Samuti ka TT ÕKRI „Siseveelaeva laevajuht“ (EHIS: 129197) õppekava rakenduskava on ajakohastamata ning sisaldab vana „Karjääri planeerimine ja ettevõtluse alused“ moodulit. TT ÕKRI õppekavade „Siseveelaeva laevajuht“ (EHIS: 129197) ja „Vanemmadrus“ (EHIS: 129218) valikõpingute moodul „Merereostus ja keskkonnakaitse“ (M-235, M-234) puudub nende õppekavade rakenduskavades.

EE ÕKR õppekava „Laevaelektrik“ (EHIS: 214890) põhiõpingute mooduli „Ohutusalane baasväljaõpe“ (M-20) maht on 1,5 EKAP (1EKAP-26 tundi), mis arvestuslikult on 39 tundi. Rakenduskavas mooduli teemade juures on toodud planeeritud tunnimaht, mis on kokku 50 tundi. Sama õppekava põhiõpingute mooduli „Laeva elektriseadmete eksploatatsioon“ (M-56) on mahuga 3 EKAP, mis arvestuslikult on 78 tundi (26 tundi x 3). Mooduli teemade juures on planeeritud tunnimaht kokku 96 tundi. Kokkuvõttes, rakenduskava 7 põhiõpingute mooduli maht erineb teemade planeeringu mahtudest 35 tunni võrra, mis õpilaste vaates lisab 1 õppenädala. TT ÕKR õppekava „500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees“ (EHIS: 129257) põhiõpingute mooduli „Õpatee ja töö muutuv keskkonnas“ (M-1) maht on 5 EKAP, mis on arvestuslikult 130 tundi. Rakenduskavas mooduli teemade planeeritud tundide maht koos iseseisva tööga on 156 tundi. Moodul „Psühholoogia III“ (M2), mahuga 2 EKAP e 52 tundi, tundide planeerimisel on arvestatud 46 tunniga. Kokkuvõttes, õppekava põhiõpingute moodulite mahud erinevad rakenduskavades moodulite teemades kavandatust. Rakenduskavades esitatud moodulite tundide mahud on jaotatud ebatäpselt. Komisjon soovib koolil moodulite tundide mahud viia kooskõlla EKAPga, mis võimaldab ennetada rakenduskavas tekkinud ebatäpsusi teemade tundide jaotamisel.

Õppekavade rakenduskavade analüüsimisel selgus samuti, et mõnedes rakenduskavades on suur osa õppematerjale vanemad kui kümme aastat. Näiteks, EE ÕKRI Laevaelektriku (EHIS: 214890) õppekava rakenduskavas jäävad mitme mooduli õppematerjalid (16 tk) ajavahemikku 1982-1998. Õppekavade rakenduskavade moodulites õppematerjalide osas on viidatud erinevatele keskkondadele, juhendmaterjalidele, standarditele. Osa viidetest ei tööta või ei ole aktiivsed. Seega on õppeks kasutatavate materjalide loetelu puudulik. Näiteks, TT ÕKR-i õppekava „500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees“ (kood 129257) mooduli M-8 „Laevade administreerimine III“ õppematerjalides viidatud lingid ei tööta.

Kuna rakenduskavade kaasajastamiseks ei ole seatud konkreetseid tähtaegu ja vastutajaid, siis hindamiskomisjoni hinnangul ei taga protsess kvaliteeti ja jätkusuutlikkust ning seetõttu on hinnatavates õppekavade rakenduskavades jäänud tähelepanuta mitmed muudatused, mis nõuaksid rakenduskava ajakohastamist. Hindamiskomisjon soovib õppekavade rakenduskavasid arendada kindla ajaraamistikuga ning vastutajatega.

Samuti soovib hindamiskomisjon taasesitatavas vormis fikseerida õppekavaarenduse protsessis osalejate muudatusettepanekud ja nende põhjendused, mis võimaldab hiljem analüüsida eelnevate otsuste põhjal sisse viidud muudatusi. Komisjon soovib lisaks üle vaadata õppetöös kasutatavate õppematerjalide ajakohasus rakenduskavades ja vajadusel sisse viia uuendusi.

Digitaalsete tehnoloogiate ja programmide kasutuselevõtt mitmekesistab õppeprotsessi ning teeb õppijatele õppematerjali omandamise atraktiivsemaks. Analüüsis TT ÕKR-i õppekava „500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees (kood 129257)“ rakenduskava mooduli M-205 „Tehniline joonestamine III“ õpiväljundeid ja õppemeetodid, soovib komisjon täiendada moodulit digitaalse joonestamisõppe teemaga, kuna üha enam on merenduses kasutuses digitaalse joonestamise tarkvara ja see erialane kompetents on merenduse valdkonnas väga vajalik.

TÄIENDUSKOOLITUS

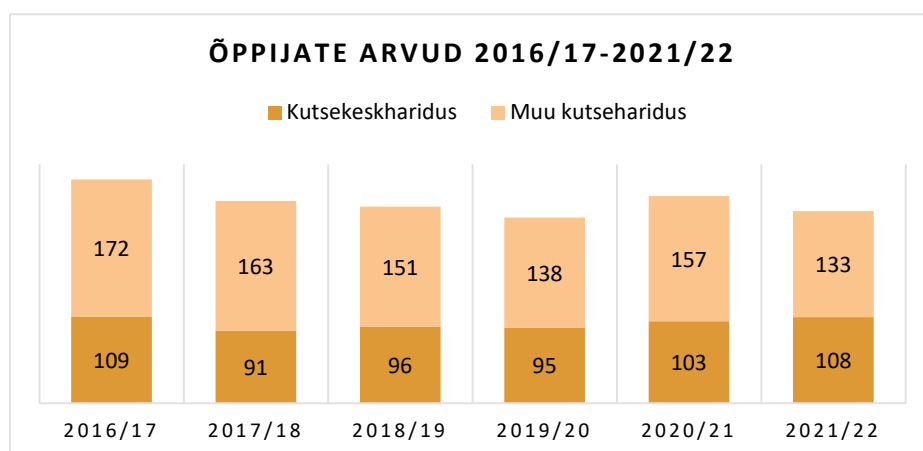
Alates 2016. a peavad täienduskoolitusi pakkuvad asutused igal aastal sisestama EHISesse koolituste tegevusnäitajad ÕKRide lõikes tähtajaga 31. märts. Kool on aruanded esitanud **osaliselt tähtaegselt** ja osaliselt mitte. Esitatud tegevusnäitajatest nähtub, et aastatel 2019-2020 (2021 õa andmed puuduvad) korraldati kursusi **mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika** ÕKRis. Eneseanalüüsi aruandes toodi välja, et Tartus korraldatakse aeg-ajalt ka kursusi väikelaevajahi tunnistuste taotlejatele ja viimati toimus kursus 2020. a (10 osavõtjat). EHISe andmete põhjal nähtub, et kool on kursuste statistika asemel, märkinud osalejate arvu, seetõttu kooli eneseanalüüsis esitatud täienduskoolituse statistikaandmed erinevad EHISes esitatud andmetest. Komisjon soovib pöörata tähelepanu statistiliste andmete esitamise kvaliteeti EHISesse.

Hindamiskülastuse ja kooli eneseanalüüsi aruande põhjal ei planeeri kool regulaarselt täienduskoolitusi, kuigi merenduse valdkonnas on vajaduspõhiseid teemasid, mille osas koolitusvajadus on olemas. Komisjoni hinnangul võiks kool pakkuda koostöös tööandjatega vajalikke täienduskoolitusi, mille kaudu saab tugevdada ka kooli mainet ja koostööd merendusvaldkonna ettevõtetega.

ÕPPEKAVADE TULEMUSLIKKUS JA TRENDID

Hinnataval perioodil on kooli õppijate arv kokkuvõttes olnud langustrendis. Kui kutsekeskhariduse õppijate arv on vahepealsest langusest tagasi 2016/17. õa tasemele tõusnud, siis kutseõppe õppekavadel õppijate arv on tunduvalt vähenenud ning sealt tuleb ka kokkuvõttes õppijate arvu langus, mida kirjeldab graafik 1.

Graafik 1. Õppijate arvud 2016/17-2021/22 (allikas: haridussilm, 24.02.2022)

Haridusstatistika andmebaasi www.haridussilm.ee andmestik näitab, et kooli näitajad on katkestamise, väljalangemise ja nominaalajaga lõpetamises osas võrreldes Eesti keskmisega **sarnased**

või keskmisest madalamad (tabel 3). Õppetöö katkestajaid esimesel aastal on rohkem kui Eestis kutsehariduses keskmiselt. Võrreldes 2016. a-ga on näitaja 2021. a-ks 5% langenud. Esimesel aastal väljalangejate osakaal on väga kõikumine – 2019. a 0%, kuid 2021. a 15%, seejuures on Eesti keskmine jäänud vahemikku 9-11%.

Katkestamise osakaal on tehnikavaldkonnas Eesti keskmisest suurem, ulatudes nt 2017. a koguni 33,3%ni (tehnikavaldkonna Eesti keskmine 21,1%).

Kooli nominaalajaga lõpetamise näitajad nii kutsekeskhariduse kui kutsehariduse lõikes on olnud Eesti keskmisest madalamad, kuid mõlemad on näidanud alates 2020. a-st pigem paranemise märke.

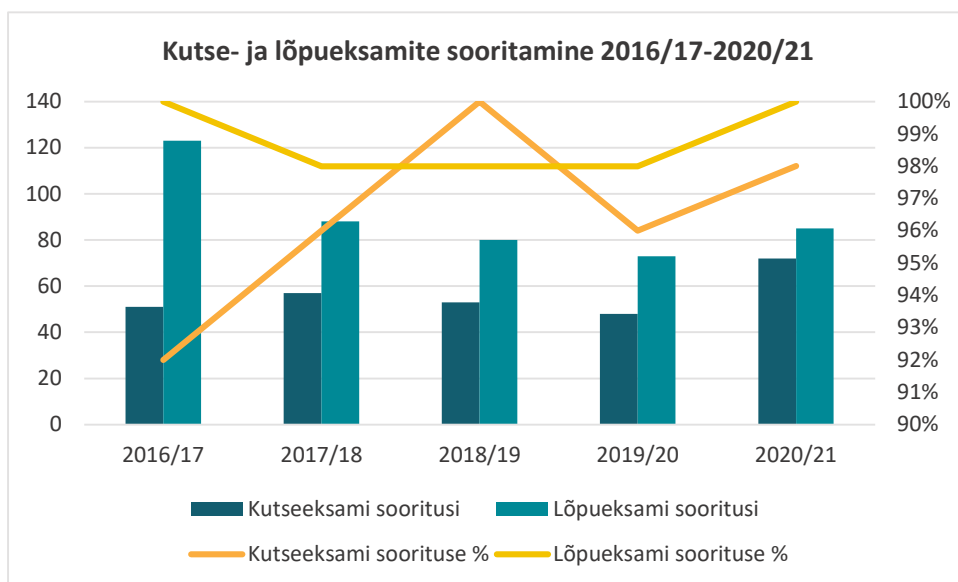
Tabel 3. Kooli tulemus- ja tõhususnäitajad 2016-2021 (allikas: haridussilm, 22.02.2022)

Näitaja		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Õppetöö katkestajate osakaal kutsekeskhariduses I aastal, %	Eesti keskmine	22,4	22,4	23,4	23,4	19,2	19,2
	EMK	32	26,5	26,7	26,7	18,2	25,9
Väljalangejate osakaal kutsekeskhariduses I aastal, %	Eesti keskmine	11,4	10,1	11,7	10,6	9,4	8,9
	EMK	4	8,8	14,3	0	3,1	15,4
Õppetöö katkestajate osakaal kutsehariduses kokku, %	Eesti keskmine	19,2	19,5	21,7	21,2	19,2	20,3
	EMK	22,1	27	26	26,3	17,8	21,3
Kutsehariduse nominaalajaga lõpetajate osakaal, %	Eesti keskmine	54,5	55,2	55,4	55,9	56,1	58,1
	EMK		44,4	28,2	22,3	28,4	37,6
Kutsekeskhariduse nominaalajaga lõpetajate osakaal, %	Eesti keskmine	50,6	49	50,4	53,4	54,1	52,7
	EMK	17,4	28,6	33,3	27,8	32	38,2
Kutseeksami edukalt sooritanute osakaal lõpetajatest, %	Eesti keskmine	41,9	50	60,5	68,8	69,6	71,5
	EMK	0	0	0	0	0	0
Kutsehariduse lõpetanute keskmine töine sissetulek, eurot keskmiselt kuus	Eesti keskmine	921,3	986,5	1055	1110	1138	
	EMK	1399,4	1691,8	1647,5	1537	1806	-
Õpilaste ja õpetajate ametikohtade suhtarv kutseõppeasutuses	Eesti keskmine	17,7	17,6	17,1	17,5	18,4	18,3
	EMK	19	17	16,5	16,4	17,8	14,9
Töökohapõhise õppe lõpetanud õpilaste osakaal	Eesti keskmine	5,1	9,5	11,9	12,4	15,2	17,2
	EMK	7,4	11,4	21,4	13,5	12,5	6,5
Põhitegevuskulu õpilase kohta kutseõppes, eurot	Eesti keskmine	3139,8	3237	3792	4217,1	3879,8	
	EMK	3546,5	3521,6	4342,7	4324,7	5467,4	
Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal, %	Eesti keskmine	80,2	79,9	82,5	84,1	86,1	
	EMK	91,9	94,3	86,5	97,1	97,4	
	Eesti keskmine	94	93,3	93,2	97	94,7	

Õpetajate vastavus riigikeele oskuse taseme nõuetele, %	EMK	97,3	97,1	94,6	97,1	97,4	
Kutseõppeasutuste pinnakasutuse indeks, m2 õpilase kohta	EMK		4,6				

Kutseeksami sooritamise näitajaid pole kool haridusstatistikasse esitanud, kuid sellekohane info oli eneseanalüüsi aruandes. Nii **kutse- kui lõpueksamite** sooritamise protsendid on kõrged (graafik 2) ehk need, kes eksamitele lähevad, need ka sooritavad. Seega võib järeldada, et õppetöö ja eksamiteks ettevalmistus vastavad standardites ette nähtud teadmistele ja oskustele.

Graafik 2. Kutse- ja lõpueksamite sooritamine 2016/17-2020/21 (allikas: kooli eneseanalüüsi aruanne)

KOOLI ENESEANALÜÜSIS KAJASTATUD PARENDUSTEGEVUSTE ANALÜÜS

Õppekavade arendamise hindamisvaldkonna parenduse põhisuunad enesehindamise analüüsis on kool määratletud järgmiselt:

Eneseanalüüsi 1. parendusvaldkond: õppekavaarenduse kitsaskohad on seotud eelkõige ajalise ressursiga. Parendustegevusteks on planeeritud konkreetse ajaperioodi planeerimise arendustegevused ning tööühmade koosolekute dokumenteerimine.

Komisjoni hinnangul võiks probleem olla sõnastatud konkreetsemalt, mitte piirdudes sõnaga „kitsaskoht“. Parendusettepanek, kasutades kvaliteedijuhtimise mõistet, on et kool kui organisatsioon peab tagama protsesside toimimiseks vajalike ressursside ja informatsiooni kättesaadavuse.

Viimane kohustus lasub kooli juhtkonnal (tuleneb Kutseõppeasutuse seadusest) ning Merekooli kontekstis kooli nõukogul. Komisjoni hinnangul ei saa olla probleemiks (ajalise) ressursi puudumine. Kindla ajaperioodi planeerimine arendustegevusteks – on parendustegevuste kavandamine, mis ei taga olukorda, mis lahendaks „kitsaskohti“.

Eneseanalüüsi 2. parendusvaldkond: Valikainete valimine on õpilaste vähesuse ja õpetajate ressursi tõttu piiratud. Parendustegevusteks on kool kaalunud valikõpingute moodulite reaalse valiku võimaldamist õpilastele ning võimalust, digipädevusi arendava valikõpingute mooduli loomist ja valikusse lisamist.

Õpilastel on õigus, mis tuleneb Kutseharidusstandardist, valida kõiki valikõpingute mooduleid. Kui kool kirjeldab, et õpilastele kõikide valikmoodulite valmise võimaldamist tuleb kaaluda, siis ei ole see tegevus komisjoni hinnangul parendustegevus. Samuti kooli kirjeldatud parendustegevuste võimaluste uurimine ei ole sama, mis parendustegevuste kavandamine ja rakendamine. Kui kool hindab uue digipädevust arendava mooduli loomist vajalikuks, siis tuleb see moodul kavandada, luua ning rakendada õppeprotsessis.

Eneseanalüüsi 3. parendusvaldkond: Kooli nõunike kogu viimane koosolek toimus 2020. aastal. Komisjoni hinnangul ei ole kool parendusvaldkonnas kirjeldanud olemasolevaid probleeme ega planeerinud ühtegi parendustegevust. Komisjon soovib pöörata tähelepanu koostööle laiemalt ning samuti erinevate huvigruppide kaasamisele õppekavaarendusprotsessi.

Õppekava arendamisega seotud parendusvaldkonnad ning -tegevused, mida kool on kirjeldanud eneseanalüüsis eelpool mainitud kujul, ei võimalda komisjoni hinnangul realselt parendada õppekavaarendusprotsessi ning täidavad parendusprotsessi eesmärgi vähesel määral.

Järeldused

- **Tugevused**

- EMK õppekavade koostamise aluseks on kutseharidust ja merendusvaldkonda reguleerivad õigusaktid, nii Eesti kui ka rahvusvahelisel tasandil. Õppekavade struktuuris on STCW koodeksi jaotised integreeritud moodulites õpiväljunditena.
- Kooli õppekavade ülesehitus ja omavaheline hierarhiline seos lähtub merenduse valdkonna spetsiifikast. Eneseanalüüsis kooli toodud näite põhjal leiab kinnitust, et näiteks ÕK „500-se ja suurema kogumahutavusega laeva vahitüürimees“ (EHIS: 129257) õppijad omandavad esmalt õppekava „Vanemmadrus“ (EHIS: 129218) kompetentsid ning seejärel liiguvad edasi vertikaalselt uute kompetentside omandamiseks. Komisjon toetab kooli mõtet õppekavade ülesehitusest, mis pakub õppijale võimalust juba omandatud haridust merenduse valdkonnas paindlikult jätkata, õppides statsionaarses töökohapõhises õppevormis.

- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused:**

- Vestlustel osalenud õpilased ei olnud teadlikud õppekavades (ja õppekorralduseeskirjas) kirjeldatud võimalusest valida valikõpingute mooduleid oma kooli õppekavadest. Komisjon soovib üksiti õpilasi valikmoodulite valimise võimalustest paremini teavitada.
- Hinnatavates õppekavade rakenduskavades on mitmeid tähelepanuta jäänud õppekava muudatusi, mis nõuaksid rakenduskava ajakohastamist. Hindamiskomisjoni hinnangul ei taga kindlatel tähtaegadel ja vastutajatel mitte põhinev rakenduskavade kaasajastamise protsess

kvaliteeti ja jätkusuutlikkust. Hindamiskomisjon soovib õppekavade rakenduskavasid arendada kindla ajaraamistikuga ning vastutajatega. Samuti soovib hindamiskomisjon taasesitatavas vormis fikseerida osalejate muudatusettepanekud ja nende põhjused, mis võimaldab hiljem analüüsida eelnevate otsuste põhjal sisse viidud muudatusi. Komisjon soovib lisaks üle vaadata õppetöös kasutatavate õppematerjalide ajakohasus rakenduskavades ja vajadusel sisse viia uuendusi.

- Rakenduskavades esitatud moodulite tundide mahud on jaotatud ebatäpselt. Komisjon soovib koolil moodulite tundide mahud viia kooskõlla EKAPga, mis võimaldab ennetada rakenduskavas tekkinud ebatäpsusi teemade tundide jaotamisel.

- **Arenguvõimalused:**

- Kooli eneseanalüüsist ning vestlustest kooli nõukogusse kuuluvate töötajatega tuli välja vähene kooli nõunike kogu liikmete kaasamine õppekava- ja kooli arendusse. Hindamiskomisjoni hinnangul on tegu hetkel kasutamata arenguvõimalusega, kuna nõunike kogus on esindatud kutse- ja erialaga seotud tööandjate kutseühingud, kelle roll on nõustada kooli arengusuundade küsimustes.
- Hindamiskomisjon toetab Tartu filiaali algatust taotlema siseveelaeva laevajuhtide õppekavale rahvusvaheline tunnustus, mis tagaks Eestis väljastatud diplomite tunnustamise kogu Euroopa Liidus.
- Hindamiskülastusel ja kooli eneseanalüüsi aruande põhjal ei planeeri kool regulaarselt ega ka vajaduspõhiseid täienduskoolitusi, kuigi tänapäeval on merenduse valdkonnas teemasid, mille osas koolitusvajadus on olemas. Komisjoni hinnangul võiks kool pakkuda ja teha koostööd tööandjatega vajalike täienduskoolituste läbiviimiseks, läbi mille saab tugevdada ka kooli mainet ja koostööd merendusvaldkonnaga seotud ettevõtetega (nt meretuuleparkide rajamisega seotud teemad).

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärasest ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktikal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

POTENTSIAALSETE ÕPPIJATE INFORMEERIMINE JA VASTUVÕTT

Potentsiaalsete õppijate informeerimiseks kasutatakse erinevaid meetmeid, alustades erinevatest üritustest nagu kooli avatud uste päev, haridusmessid (nt varasemalt „Teeviit“, nüüd „Tuleviku Kompas ja „Mul on mõte“), üldhariduskoolide külastamisest kuni meediareklaamini (ajalehed, raadio ja sotsiaalmeedia) ning suurematele praktikaettevõtetele ja koostööpartneritele kooli tutvustavate plakatite ja infolehtede saatmiseni (viimase eesmärk on reklaamida laevades töökohapõhise õppe võimalusi). Hindamiskülastuse ajal toimus virtuaalne lahtiste uste päev, mida salvestati. Eneseanalüüsi aruandes oli kirjas, et potentsiaalsete õppijate teavitamiseks valmib 2021/22. õa-l läbi terve kooliaasta filmitud professionaalne reklaamklipp, mida plaanitakse tulevikus kasutada erinevatel üritustel merendushariduse populariseerimiseks.

Sisseastumisavaldusi ja nõutud dokumente saab esitada vastuvõtusüsteemis SAIS või koolis kohapeal. Kool on täiendanud oma vastuvõtuprotsessi motivatsioonivestlusega, koolipõhisesse kutsekeskharidusõppesse kandideerivatel õppijatel tuleb läbida motivatsiooni- ja kutsesobivuse vestlused ning kehalised katsed.

Vastuvõtukomisjoniga peetava motivatsioonivestluse eesmärk on välja selgitada õppija valmisolek koolis õppimiseks ning vajadus toetuse järele. Õppijate ja ka lapsevanemate esmane kontaktisik koolis on õpperühma rühmajuhataja. Teistel kooli tasemeõppe kutseõppekavadel motivatsioonivestlust ei korraldata.

Kõikide ÕKRide õppekavadel õppijatele korraldatakse esimese õppenädala jooksul infotund, kus tutvustatakse õppetöö korraldust, õppekava ülesehitust, õpingute lõpetamise ning lõpu- ja kutseksamite sooritamise tingimusi ja kooli töötajaid. Lisaks on esmakursuslastele mõeldud info ka kooli kodulehel. Kooli eneseanalüüsi aruandes oli ühe järgmise arendusena välja toodud infotunni korraldamine kutsekeskhariduse õppekavadel õppijate lapsevanematele, mis oleks komisjoni hinnangul kahtlemata kasulik.

Kuigi enamiku õppijate emakeel on eesti keel, õpivad koolis ka vene emakeelega õppijad. Kutsekeskharidusõppes õppivate vene emakeelega õppijate eesti keele õppe vajadus selgitatakse samuti välja esimesel nädalal ning vajadusel võimaldatakse õppijatel läbida moodul „Eesti keel algajatele“. Vestlustest kutseõpetajatega selgus, et vene emakeelega õppijatel on koolis õppetöoga raskusi – kui igapäevase eestikeelse suhtluskeele oskused on isegi olemas, siis erialase eesti keelega on tuntavaid probleeme. Siiani on mitmed kogenud ja staažikad kutseõpetajad pidanud kakskeelseid tunde, kuid komisjoni hinnangul see ei ole pikemas perspektiivis jätkusuutlik lahendus. Komisjon soovib rakendada erinevaid täiendavaid eesti keele õppimise võimalusi õppijatele, kelle emakeel ei ole eesti keel, näiteks lisada eesti keele valikmoodul õppekavasse, taotleda lisarahatust PRÕM projektist täiendavaks eesti keele õppeks või koostada õppijale individuaalne õppekava.

Hindamisvestlustel osalenud Tallinna ja Tartu õppekeskuse töötajad tõid välja, et uus moodul „Õpitee ja töö muutuv keskkonnas“ on väga hea lisandus, kuna selle raames saab nüüd rakendada neid tegevusi, mida juba varem rakendati, nt sisalduvad moodulis tulevase töökeskkonnaga tutvumine õppekaatri või ringkäik suuremal laeval ja kohtumised vilistlastega.

Koolieluga sisseelamise osa on ka esimese õppekuu jooksul toimuv tutvumis- ja sõbrunemismatk, kus osalevad nii õppijad kui ka huvijuht, rühmajuhatajad ja direktori asetäitja õppekasvatustöö alal. Matk toetab teineteisega tutvumist, meeskonnatunde arendamist ja kuuluvustunde tekitamist. Tartu filiaali vestlusel toodi välja, et iga rühm valib endale rühmavanema, kel on lisaks kommunikatsiooni funktsioonile ka rühma eestvedamise ülesanne.

ÕPPEKESKKOND JA ÕPPEVAHENDID

Eesti Merekooli Tallinna õppehoone tagab õppijatele ja kooli personalile minimaalsel tasemel töö- ja õpikeskkonna. Õppehoones asuvad 11 klassiruumi on küll renoveeritud ja sisustatud, sh aktiivõppe toetamise võimekusega ning õppehoones on rahuldava ventilatsiooni ja valgustusega õpetajate tuba, puhkenurk ning vajaliku riist- ja tarkvaraga varustatud õpetajate töökohad, kuid ruumipuudus on siiski terav. Nt puudub õppijatel puhkenurk, garderoob, pesemisvõimalused ja spordisaal ning koridorid on väga kitsad, mistõttu polnud näiteks pandeemia perioodil võimalik koridorides hajutatuse nõudeid täita. Tundidevahelisel ajal puuduvad tingimused iseseisvaks tööks – individuaalseks õppimiseks, rühmatöödeks, kordamiseks. Kool pole viimastel aastatel õppijate õppehoonega rahulolu enam uurinud. Õppijate rahulolematust oli aga ilmne juba eelmisel hindamiskülastusel aastal 2016. Ruumipuudust ja hoone mittesobivust õpetegevuseks tõid välja nii vestlustel osalenud õppijad, vilistlased kui ka kooli töötajad.

Tallinnasse ja Tartu filiaali soetati 2021. a õppekaatrid, millega hakatakse tegema praktilisi sõidutunde. Kaatrite lisavarustus sisaldab erinevaid õppevahendeid, nt kaardiplotterid koos sonaritega, radar, kajalood, päästevahendid. Lisaks oma õppehoonele kasutatakse **mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika** ÖKRi praktiliseks õppeks TTÜ Eesti Mereakadeemialt (TTÜ EMA) renditavaid õpperuume ja seadmed. Ohutusosalast ja põhiväljaõppe koolitust tellitakse riigihankega ja viiakse läbi TTÜ EMAs ja Reval Merekoolis. Oma raamatukogu koolil puudub, tehakse koostööd TTÜ EMA raamatukoguga. Õppematerjale koostatakse raamatukogust saadava ja Internetist leitava info põhjal ning vajadusel on kool õppematerjale juurde ostnud. Samas on **osa kasutatavatest õppematerjalidest väga vananenud**. See tuli välja nii vestlustest õppijatega, kelle sõnul võiks mõned õpetajad üle vaadata nii õpetamise meetodid kui ka õppe sisu. Samuti selgus see vestlustest üldainete õpetajatega, kellest mõned kasutavad õppes TTÜ EMA maha kantud õpikuid. Moodulite rakenduskavades välja toodud õppekirjandus kinnitas paraku samuti seda, et õppematerjal pole alati enam ajakohane Tartu filiaalis töötava kutseõpetaja sõnul on Internetis suurepäraseid õppematerjale, mida saaks eesti keelde tõlkida.

Eesti Merekoolile kehtiva ruumiprogrammi järgi on koolil kasutada 3,4 m² (844m²) õppija kohta ja kui arvestada ka töötajad, siis 2,7 m² inimese kohta. Õpperuumide kõrgus on 2,5 m ja maa-ala pindala 0,2 ha. Ruumiprogrammi järgi peaks õppija kohta ruumi olema 5,9 m², õpperuumide kõrgus normi järgi 3m ja maa-ala pindala vastavalt normile 1,7 ha. Arvestades praegust õppekeskkonna infrastruktuurilist võimekust, pole võimalik õppijate arvu statsionaarses koolipõhises õppevormis suurendada ning täiendkoolituse võimekust saab arendada ja korraldada ainult koostöös ettevõtetega nende endi praktilisel baasil. Vestlustest kooli juhtkonnaga selgus, et ministeeriumit on varasemalt probleemist ja võimalikest lahendustest teavitatud, kuid alternatiivseid võimalusi otsitud ei ole ja viimastel aastatel pole ka enam ministeeriumiga suheldud, kuna ministeerium teab kooli taristu probleemi.

Õppetöök on **vajalik digitaristu on koolis olemas** ning tänu sellele on õpet võimalik läbi viia nii kontakt- kui distantsõppes. Kool hindab digiseadmete kasutamist intensiivseks ja õpetajatele pakub seejuures

abi haridustehnoloog. Digitalistut arendatakse järjepidevalt ja vastavalt rahalistele ressurssidele. Õppes kasutatakse navigatsioonitarkvara ja „NAPA“ tarkvara. Korraga saab navigatsiooniülesannete lahendamise ja lastioperatsioonidega tegeleda terve õpperühm. Koolis on ka 5 digitaalse töökohaga mehaanikute simulaatorit ja laevajuhtimise trenaažöör, kuid siiski tuli õppekavade ja rakenduskavade analüüsist välja, et olemasolevaid simulaator- ja treeningprogramme kasutatakse teoreetiliste teadmiste kinnistamiseks vähem, kui see oleks tegelikult võimalik. Arvutiklasse on kaks, millest 12-kohaline klass võimaldab navigatsiooniõpet ja 16-kohalist klassi saab kasutada lisaks arvutiõpetusele ka erinevate üldharidus- ja erialamoodulite õppe digitaalseks toetamiseks ning ka laevajuhtide esmasteks simulaatoritreeninguteks, milleks kasutatakse „dKarti“ tarkvara.

Ruumiprobleem on ka Tartu Jõesadama hoones aadressil Soola 5 asuvas Tartu filiaalis, kus õppetöök on kaks auditooriumit ja kaks kabinetiruumi, millest üks on mõeldud õpetajatele ja teine filiaali juhatajale. Õppetingsimuste parandamiseks ehitati üks auditoorium 2020. a endise kabineti arvelt suuremaks (12 õppekoha asemel on auditooriumis nüüd 24 kohta). Kool hindab auditooriume õppetöök sobivaks, need on õppevahenditega varustatud ning hiljuti hangiti ka 12 komplekti korralikke sülearvuteid, mida kasutatakse mooduli „Arvuti töövahendina“ õpetamisel. Probleemiks on nt see, et simulaatorit pole kuskile panna (ei mahu kuskile) ja motoristiõppeks pole ruumi – on küll auditooriumid, kuid need pole praktilise ja nõ mustema õppe läbiviimiseks sobivad ehk et õppetöö läbiviimiseks ja õpiväljundite saavutamiseks oleks väga vaja töökoda.

Uue perioodi arengukavas on kool ruumiküsimuse küll parendusvaldkonnana välja toonud, kuid koolimaja kitsikusest tulenevat piiratuse leevendamiseks on parendustegevusena määratletud rohkem õppekäike ja õuesõpet. See ei anna alust eeldada, et kool kõige tõsisema ja teravama küsimuse (vähemalt vestluste põhjal välja tulnud) lahendamisega põhimõttelisi samme kavandaks. Samas ilmnes vestlustest, et õppe laienemise, õppijate arvu kasvatamise ja koolitusvõimekuse arendamiseks on just liiga väike õppehoone kõige olulisemaks takistuseks.

TÖÖOHUTUS JA KESKKONNAHOID

Tööohutusalane juhendamine toimub **kõikide ÕKRide õppekavades** erinevate moodulite raames. Nt peavad õppijad tööohutusjuhenditega tutvuma ja seda allkirjaga kinnitama praktiliste moodulite esimestes tundides. Praktilise töö laboris olev ohutusjuhend oli eestikeelne, kuid arvestades seda, et eesti keelt mitte emakeelena kõnelevatel õppijatel on eesti keelest arusaamisega raskusi, peaks kool kindlasti tagama selle, et ka nemad juhendit mõistaksid. Edasi juhendavad õpetajad õppijaid enne iga uue tööprotsessi algust, kuid selle kohta enam allkirja ei võeta. Õppijate sõnul suhtuvad mõned õpetajatest ohutuseeskirja tutvustamise väga punktuaalselt, kuid kirjeldati ka näiteid, kus õpetajad seda ei tee. Merepraktika moodulites õpetatakse tööriistade ohutut kasutamist ning põhiliste tekitööde turvalist ja merekeskkonda säästvat teostamist. Enne praktikale minekut viib merepraktikainstruktor läbi juhendamise vastavalt "Töötervishoiu ja tööohutusalasele" juhendile ja "Tuleohutusjuhendile" ning see dokumenteeritakse. Samuti läbivad kõik õppijad enne merepraktikat ohutusalase (STCW koodeksi A-VI/1) väljaõppe Reval Merekoolis. Juba laevas viib praktikakohapoolne juhendaja läbi põhjaliku ohutusalase väljaõppe ja tutvustab töökorraldust laeval vastavalt STCW koodeksi A-VI/1 nõuetele. Õppijad ja vilistlased tõid vestlustel välja, et ilma tööohutusalase juhendamiseta ei saagi praktikat alustada.

Kooli kinnitusel on **isikukaitsevahendid praktilise töö õpperuumides**, mida renitakse TTÜ EMA-lt, olemas ja õppijatele kättesaadavad. Praktilise töö keskkonna vaatlusel jäi hindamiskomisjonile silma,

et seal leitud mõningaid kemikaale, mille kohta polnud kooli töötajal ette näidata kemikaaliohutuskaarte ning esmaabikapis olev silmaloputusvesi oli aegunud (2019). Kuna kool rendib praktiliseks tööks õpperuume, siis peab ta kindlasti tööhutusega seotud riskidest teavitama rendileandjat, ning nõudma kohest puuduste kõrvaldamist.

Hinnataval perioodil on laevades praktiliselt olles **õppijatele tööriided** (tunked) taganud varasemalt kool ja viimastel aastatel praktikakoht (enamasti on pakutud kasutatud tööriideid). **Tööjalatseid** pole kool taganud, kasutatud jalatseid on andnud praktikakohad või hangivad õppijad need ise. Ühes praktikalepingu näites oli fikseeritud töökaitsevahendite tagamise kohustus praktikakohale, kuid praktikakohad täidavad nõuet reaalsuses vastavalt võimalustele. **Isikukaitsevahendid** on andnud praktikakoht. Seega on õppijate tööriiete ja -jalatsitega varustamise süsteem endiselt konkreetselt paika panemata. Seda tõi välja ka eelmine hindamiskomisjon oma aruandes.

Keskkonnahoidu ja säästva arengu põhimõtteid järgitakse õppeprotsessi käigus mitmetes moodulites, nt on keskkonnahoiu, jäätmekäitluse ja säästva arengu teemad integreeritud moodulitesse „vahiteenused merepraktikas“, „laevasüsteemid“ ja kutsekeskharidusõppe õppekavadel ka üldainete moodulitesse. Tartu filiaalis töötav kutseõpetaja tõi siiski välja, et antud teemade osakaalu nt koos tänapäevaste kütustega ja hübriidtehnoloogiatega võiks kindlasti tõsta, et õppe sisu oleks kaasaegsem.

Hindamisvestluste, koolikülastuse ja kooli eneseanalüüsi põhjal toimub õpe transporditeenuste, mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika õppekavarühmades samas õpikeskkonnas, va Tartu filiaali õppekeskkond, mis asub füüsiliselt teises kohas. Mõlema asukoha probleem on ruumipuudus, Tartu filiaalis puudub konkreetselt töökoda. Kõik õppekavarühmad on õppetööks vajalike õppevahenditega varustatud ja kõikides õppekavarühmades pööratakse üldiselt tähelepanu nii tööhutusele kui keskkonnahoiu ja säästva arengu põhimõtete järgimisele.

ÕPPE, PRAKTILISE TÖÖ JA PRAKTIKA KORRALDUS

Õppekorralduse aluseks on hetkel 2021. a kinnitatud õppekorralduseeskiri, 2019. a kinnitatud sisekorraeeskiri, 2018. a kinnitatud praktikaeeskiri ja teised õppe- ja kasvatusprotsesse reguleerivad dokumendid. Neid on uuendatud ja need on leitavad kodulehel. Kool toob välja, et regulatsioonid vaadatakse üle enne õppeaasta algust või vastavalt uuendustele ja regulatsioonides tehtavatele kinnitatud muudatustele ja komisjon veendus, et vähemalt õppekorralduseeskirja puhul nii ka on.

Õppetöö läbiviimise ajaline alus tuleneb enne õppeaasta algust kinnitatavast akadeemilisest kalendrist, kus planeeritakse 4 õppeveerandit, meresõidupraktika, eksamisessioon ja vaheajad. Auditoorne töö on planeeritud vahelduma praktikaperioodidega. Tunniplaanid lähtuvad akadeemilisest kalendrist, need koostatakse enne õppeveerandi algust ja avaldatakse uue perioodi alguseks kooli kodulehel ja õppeinfosüsteemis Tahvel. Tahvel on ka tsentraalne õppetööd kajastav keskkond ja õpetajate peamine töövahend. Süsteemi kasutatakse alates 2019/20. õa-st. Tundide aluseks on moodulite rakenduskavad. Õppekorralduse erinevused tulenevad esiteks sellest, kas tegu on kooli- või töökohapõhise õppevormiga, teiseks sellest, kas tegemist on kutsekeskhariduse või kutsehariduse õppekavadega ja kolmandaks erineb Tartu filiaali õppekorraldus mõnevõrra Tallinna õppekeskuse õppekorraldusest.

Töökohapõhiste õppekavade kõigis kolmes ÕKRis (laevamotorist, vanemmadrus ja laevaelektrik) õppenädalad planeeritakse varakult enne õppeaasta algust, et õppijad saaksid õppimist paremini planeerida (tihti on õppijateks täiskasvanud). Tunniplaaniid koostatakse Tahvlis vahetult enne õppenädalat, teavitades sellest õpperühma ja õpetajaid e-posti teel. Töökohapõhises õppes õppijad tõid vestlusel välja, et koolinädalatel on õppepäevad väga pikad ning päeva lõpus on õppimine vaevaline. Koolipõhise (sh eriti kutsekeskharidusõppes) õppevormi puhul on iseseisva töö osakaal väiksem ja klassiruumis toimuva õppe osakaal on suurem. Õpetajate sõnul erinebki töökohapõhise õppevormi õppekorradus peamiselt selle poolest, et info tuleb alati edasi anda kiirelt ja õpitakse palju iseseisvat. Koolipõhises õppevormis õppijate õpetamiseks on aega rohkem. Eespool kirjeldatud õppetöö planeerimise süsteemist **erineb Tartu filiaali** õppekorraldus selle poolest, et erinevalt Tallinna õppekeskusest koostatakse tunniplaaniid kalendrikuu lõikes (selleks tuli soov õpetajatelt ja õppijatelt).

Kõikides õppekavarühmades on tunniplaaniid üldiseks probleemiks see, et kuigi tunniplaaniid koostatakse enne õppenädalat ette, muudetakse neid tihti vahetult enne õppetöö algust, sest õpetajate töögraafikuid peamistes töökohtades muutuvad (paljud õpetajad töötavad käsunduslepingu alusel ja neil on mujal põhitöökohad). Seda tõid murekohana välja nii õppijad kui tunniplaaniid koostajad. Mittekoosseisulised õpetajad muudavad tunniplaaniid koostamise väga keerukaks ja ajakulukaks protsessiks. Ühtlasi tõid õppijad välja ka kitsaskoha seoses Tahvlis kajastuvate tunniplaaniidmuudatustega. Nimelt tuleb õppijate e-postile üldine automaatteate iga muudatuse kohta ning neid ei suudeta kogu aeg jälgida. Eriti kiiret reageerimist nõudvate muudatuste kohta saadetakse õpperühmale, rühmajuhatajale ja vajadusel õpetajatele e-postiga lisateade.

Õppekorralduslikku infot saadetakse koolis Tahvli kaudu, e-postiga, sh on õpperühmadel oma meililistid, tunniplaaniid info on kooli teadetetahtlil ja vajadusel ka helistatakse. Esimene õppekorralduse info jagatakse õpingutel alguses infotunnis. Õppijad ja vilistlased on info liikumisega rahul. Eriti rõhutasid töökohapõhises õppes õppijad, et kool pingutab õppijate motiveerimise nimel, õppematerjal on hästi kättesaadav, õppetöö on paindlik ja õpetajad vastutulelikud ning vastavad kiiresti. Õppematerjali jagamiseks kasutatakse Tahvli, sh on see ka platvormiks, kust lingid ja viited viivad Google Classroom'i, Google Drive'i või Google Site'i.

Vestlustel osalenud õppijad ja vilistlased olid teoreetilise ja praktilise õppetöö korraldusega üldiselt rahul ja ettevalmistust praktikale minekuks loeti enamasti piisavaks. Samas tõid mitu vilistlast välja, et õppijate suurem koolis praktiliste tööde käigus omandatud kogemus teeks laevapere elu lihtsamaks. Lisaks tõid vilistlased õppekorralduse osas välja seda, et kooli õppenädalate ja merel töötamise graafikud ei lähe hästi kokku, mistõttu on õppetöös osalemine olnud raskendatud.

Vestlusest selgus, et õppijad pole mõtestanud seda, milles seisneb nende **vastutus ja roll õppe korraldamisel**. Nt ei teadvustata, et neil on võimalus kaasa rääkida õppekava arendamises, missugune eesmärk on moodulitele tagasiside andmisel ning polnud ka teada, et õppekorralduse kujundamises on tegelikult roll ka õpilasesindusel. Õpilasesindus õppetöö küsimustes kaasa ei räägi. Siiski on õppijad vaadanud kooli kodulehelt oma õppekava ja teavad üldiselt, missugused on nende õppetöoga seotud kohustused. **Töökohapõhises õppevormis** õppijatel on **iseseisva töö** maht suur, mis tähendab, et oma õpingute edenemise eest vastutab suuresti just õppija. **Kutsekeskharidusõppe õppijad** tõid välja, et iseseisvat tööd on vähe (nt uurimustöid) ja koolivälisel ajal eriti õppima ei pea, kuid tundides tuleb kohal käia. Kui tekib motivatsioonipuudus, kannatab õppetöös osalemine, mis tugimeetmete mittetoimimise korral viib väljalangemiseni. Õpetajad nentisid, et noorte iseseisva töö tegemise

oskused vajaksid oluliselt täiustamist. Hindamiskomisjoni soovitus on, et õpetajad võiks korraldada meetodilist tuge õpilaste iseseisva töö oskuste arendamiseks ning kindlasti tuleks õpilase iseseisev töö tagasisidestada.

Tagasisidet õppijate iseseisvale tööle antakse Tahvlis või suuliselt ning õpetajad tegelevad tagasisidestamisega kogu õppeprotsessi vältel. Õppijatel on seevastu võimalik moodulitele tagasisidet anda vaid suuliselt, sest kool ei kogu moodulite lõpus kirjalikku tagasisidet. Samas tõid kutsekeskharidusõppe õppijad välja, et anonüümne tagasiside mooduli lõpus paneks neid rohkem tagasisidet andma, kuna alati ei taheta oma arvamust avalikult välja öelda. Mooduli lõpus formaalse tagasiside kogumist soovitas hindamiskomisjon ka eelmisel hindamisel, tuues välja, et tagasiside on moodulite ja ka õpetajate töö süsteemseks arendamiseks oluline ning aitab välja selgitada ka koolitusvajadust. Tahvilil on moodulipõhise tagasiside funktsioon olemas.

Hindamiseks kasutatakse nii eristavat kui mitteeristavat hindamist (arvestatud/mittearvestatud). Moodulite hindamine on kirjeldatud moodulite rakenduskavades. Kõikide vestlustel osalenud ÕKRide õppijate sõnul tutvustavad õpetajad mooduli läbimise tingimusi ning kasutatavad **hindamismeetodeid** peeti sobilikeks. Vestlustel osalenud õpetajad tõid kokkuvõtva hindamise näideteks nii valikvastustega teste, praktilisi mooduli lõputöid (nt joonestamine), suulisi eksameid kui ka referaadi kirjutamist. Samas rõhutasid kõik vestlustel osalenud õpetajad, et väga oluline on siiski kujundav hindamine. Jooksvat tagasisidet antakse kogu mooduli vältel, et õppijad saaksid sellega arvestada.

Kutsekeskharidusõppe õppekavadel (transporditeenuste ning mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRis) on õppeaja jooksul üks kutseksam (nt laevamotoristi eksam), mille sooritamise eeltingimuseks on meresõidupraktika läbimine ja praktikaaruande edukas kaitsmine. Viimasel kursusel sooritatakse lõpueksamid. **Kutseõppe lühikestel õppekavadel** (transporditeenused; mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika ÕKRides) on üks lõpueksam, nt laevamotoristi eksam. **Töökohapõhise õppevormiga õppekavadel** (transporditeenuste ning mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ÕKRis) on vastavalt õppekavale kas kolm või neli lõpueksamit. Tartu filiaalis õpetataval transporditeenuste ÕKRI kuuluva „Siseveelaeva laevajuht“ on laevamotoristi ja vanemmadruse kutseksam ning üks komplekssksam.

Kutseeksamitest teavitatakse kõigi kolme ÕKRI õppijaid juba õpingute alguses. Nii õppijad kui õpetajad kirjeldasid, et ettevalmistus hõlmab endas mitmeid konsultatsioone. Toodi ka välja, et konsultatsioonideta oleks eksamite sooritamine keerukas. Õppijaid kinnitasid, et kooli huvi on teha kõik selleks, et õppijad eksamitel õnnestuksid. Ebaõnnestumisel saab eksamit uuesti sooritada. Täiskasvanud õppijad on õpetajate hinnangul paremad eksamisooritajad kui nooremad õppijad. Kutseeksamite sooritamise määr on kõrge, kuna eksamile lubatakse vaid need õppijad, kel on kutseõpetajatelt positiivne eelhindang. Eksamikomisjonid on kooskõlastatud Transpordiametiga, sh kuulub Transpordiameti esindaja eksamikomisjonidesse. Kutsetunnistused väljastab eksamiprotokollide alusel Transpordiamet.

Praktilise töö ja praktika korraldus. Kui teoreetiline õpe toimub koolis, siis praktika, sh meresõidupraktika sooritatakse laevades. Praktikakohad kattuvad kõigis kolmes õppekavarühmas. Praktikakorralduse eest vastutavad õppeliinide juhtivõpetajad ja merepraktikainstruktor. Praktikad reguleerib 2018. a kinnitatud praktikakorralduseeskiri, õppekorralduseeskiri ja rahvusvahelised koodeksid, kus on nõuded meresõidupraktika läbiviimisele ja läbimisele (nii reederile, laeva kaptenile, laevapoolsele praktikajuhendajale kui ka praktikandile) ning määrus „Laevapere liikmete koolitus- ja kvalifikatsiooninõuded ning diplomeerimise kord“.

Kõige suurema osa õppekavades ette nähtud praktikast moodustab just meresõidupraktika. Mõlemas vahimehaaniku õppekavas läbitakse ka remondipraktika (õppepraktika laevaremondiettevõttes või mereõppeasutuse mehaanikatöökogas). Esimesel kursusel on vahitüürimehe ja vahimehaaniku kutsekeskharidusõppe õppijatel ka 2-nädalane laevatööde tutvumispraktika. „Siseveelaeva laevajuht“ õppekava praktika koosneb madrusepraktikast merelaeval, motoristipraktikast üle 200kw mootorivõimsusega laeval ja siseveelaeva laevajuhi praktikast vähemalt 12 meetrit pikal siseveelaeval. Õppijatel on soovitatud praktiseerida erinevatel laevadel, et omandada lai ülevaade töökeskkonnast, laevade erinevustest ja juhtimisvõtetest erinevates paikades ja ilmaoludes.

Praktikakohtade info on avalikult kooli kodulehel (kuid kogu info pole hindamiskomisjoni hinnangul ajakohane ja see tuleks üle vaadata) ning praktikavõimalusi tutvustavad ka praktikajuhendajad. **Praktikakohad leitakse kõikides ÕKRides** kas ise, informeerides sellest praktikajuhendajat, või läbi praktikajuhendaja. Praktikakoht **peab vastama STCW koodeksi nõuetele**, kuid ei selgunud, kuidas nõuetele vastavuse hindamine täpselt käib. Vestlustel õpilastega selgus, et pandeemia perioodil oli merepraktikale saamine keeruline, kuna laevad ei soovinud praktikante vastu võtta (siseveelaevadel seda probleemi polnud), üldiselt pole praktikale saamine aga keeruline. Enamasti minnakse praktikale Eesti laevadele, peamine koostööpartner on Tallink Group AS. Kui praktikale minnakse välislaevadele, vormistatakse dokumendid vahendusfirmade kaudu. Koolist antud info põhjal organiseerivad sellisel juhul laevadele saatmise ja naasmise ning lennupiletite eest maksavad vahendusfirmad.

Praktikadokumentatsioon vastab nõuetele. Enne praktika algust sõlmitakse 3-poolne praktikaleping kas paber kandjal või digitaalselt ning õppijad saavad individuaalse praktikajuhendi. Praktika vältel tuleb pidada praktikapäevikut, kus on kirjeldatud saavutatavad pädevused ja nende hindamise kriteeriumid. Kui praktika lõpeb, tuleb õppijatel esitada meresõidupraktika tõend, täidetud praktikapäevik, hinnanguleht ja enda koostatud praktikaaruanne. Vestlustel osalenud praktikakohtadepoolsed juhendajad tõid välja, et praktikapäeviku eestikeelsed punktid võiks üle vaadata, kuna inglise keelest tehtud tõlge eesti keelde on kohati konarlik, sh soovitati regulaarselt praktikapäeviku vormi analüüsida ja kaasajastada, kuna merendus ja laevandus arenevad kiiresti ning aegunud praktikapäeviku vorm ei toeta vajalike õpiväljundite saavutamist. Praktikaettevõtte tagasiside on praktikapäeviku lõpus ja õppijate tagasiside praktikaaruandes. Vestlustel praktikajuhendajatega selgus, et neil ei ole teada, kuidas ja mis ulatuses kool arvestab praktikajuhendajate tagasisidet õpilase ettevõttes sooritatud praktika osas. Praktikale antakse hinnang praktikaaruande ja täidetud praktikapäeviku põhjal. Kaitsmine toimub koolis, praktikakohtade esindajad protsessis ei osale. Komisjon soovib hindamiprotsessi kaasata praktikakohtade esindajad.

Praktikakorralduses esineb siiski ka kitsaskohti, mida tõid peamiselt välja praktikakohad, kuid mida on ka kool ise mõistnud. Mõningaid allpool kirjeldatud probleeme tõi välja juba eelmine hindamine.

1. Kõik praktikakohatde esindajad tõid välja, et kool pole neid praktikakorraldamise protsessi kaasanud ja **koolipoolne tugi ettevõttepoolsetele praktikajuhendajatele puudub**. Vestlustel märgiti, et ainukeseks toeks on praktikandile kaasa antud praktikajuhend ja/või praktikapäevik, mis annab kondikava, kuid mida on samas keeruline mõista.
2. Praktikakohtade esindajad, sh juhendajad ei osanud vestlustes **koostööd koolipoolse praktikajuhendajaga** kommenteerida, kuna seda pole olnud või siis toodi välja, et suhtlus on passiivne ja ebapiisav. Praktikaettevõtte esindaja tunnistas, et „suhtlust on nii vähe kui võimalik, aga samas nii palju kui vajalik“. Kohtumisi, koosolekuid, nõupidamisi kooli ja praktikaettevõtte

vahel ei meenunud kellelegi. Lisaks töid mitmed vestlustel osalenud praktikakohtade esindajad välja, et **kool pole nende käest tööjõuvajaduste kohta uurinud**. Pigem on ettevõtted ise selle küsimusega kooli poole pöördunud.

3. **Õppijate ettevalmistus praktikadokumentatsiooni** osas on ebapiisav. Praktikakohapoolsed juhendajad nentisid, et kool võiks praktikajuhendit ja praktikapäevikut õppijatele enne praktika alust põhjalikumalt tutvustada, sh juhendada praktikapäeviku täitmist ja vormistamist, aga teha ka sissejuhatus laevas kehtivatesse üldistesse tavadesse ja kommetesse. Seda, et praktikapäeviku ja selle täitmise tutvustamine võiks olla põhjalikum, töid välja ka õppijad.
4. Mitmed vestlustel osalenud praktikakohtade esindajad nentisid, et **õppijate teoreetilised teadmised ja praktilised oskused ning üldpädevused on väga varieeruvad**. Kui mõned praktikakohad hindasid teadmisi üldiselt heaks ja piisavaks hoolimata sellest, et vahel tuleb praktika käigus lahendada ka ülesandeid, millega pole varem kokku puutunud, nt elektrooniliste juhtimisseadmete kasutamine, siis teised olid väga kriitilised, viidates lünkadele terminoloogilistes teadmistes, üldpädevustes ja töövahendite kasutamise oskuses (toodi välja, et võiks osata kasutada nt nurklihvijat, pneumotööriistu, puure ja saage). Mustrina joonistus välja, et täiskasvanud õppijate motivatsioon on kõrge ja kutsekeskharidusõppes õppijatel ei pruugi see nii olla, nt toodi välja, et mõnele praktikandile on väga keeruline selgitada, et õpitakse enda jaoks, mitte praktikapäevikus vajalike allkirjade saamiseks – huvi on raske tekitada, kui see puudub.
5. Kuigi kool on eneseanalüüsi aruandes välja toonud, et praktikakohapoolseid juhendajaid koolitatakse, siis tegelikult selgus vestlustest, et enamus **praktikajuhendajad ei ole koolitusi läbinud**. Hindamiskomisjoniga vestlenud praktikakajuhendajatest olid koolitusel osalenud vaid paar inimest. Mitmed praktikantidega tegelevad töötajad nentisid vestlustel, et nad juhendavad nii, nagu oskavad või nagu oma kooliajast meeles on.
6. Vestlusel toodi välja ka **probleemi tagasisidega**. Kool kogub praktika kohta tagasisidet läbi praktikapäevikus toodud hindamise osa, kuid muud tagasisidestamist ei rakendata, sh pole teada, kas kool on tagasiside kätte saanud ja kas selle põhjal on midagi muudetud. Praktikapäevikud saavad praktikajuhendajate sõnul mõnel juhul valmis alles pärast praktikat ning osa õppijaid kooskõlastab päevikud praktikakohaga ja osa mitte.

Seoses pandeemiaga olid praktikakohtade kogemused erinevad. Ühes ettevõttes ei mõjutanud pandeemia oluliselt tegevusi, kuid kinnitati, et pigem ei soovinud praktikandid ise tulla. Teises ettevõttes oli praktika korraldamine raskendatud, sest kehtivate piirangute tõttu seisis osa laevadest sadamas. Kuna kehtiv seadusandlus sätestab, et praktika tuleb läbida rahvusvahelises meresõidus ja navigatsiooni olukorras, siis sadamas seisvad laevad praktikaks ei sobinud. Samuti oli sõitvatel laevadel perioode, kus laevaväliste kontaktide vähendamiseks otsustati praktikante mitte võtta.

ÕPPE SISU, METOODIKA JA HINDAMINE

Enamik tunde toimub klassiruumis ja pandeemia ajal Google Meet'is. Pandeemia aeg andis õpetajatele võimaluse katsetada õppetöö läbiviimist uuenduslikel viisidel ja sellega on jätkatud, nt teeb üks õpetaja õppetööd ka Youtube'i kanalis reaalajas. Distsantsilt on õppetöös osalenud nii õpetajad kui õppijad, nt töökohapõhises õppevormi õppijad. Vestlustest õpetajatega selgus, et kutsekeskhariduse õppekavadel õppijate õppe edukusele pole e-keskkondades toimunud distantsõpe hästi mõjunud, kuna see on eeldanud iseseisvuse kasvu, omaenese aja planeerimist ja enda

motiveerimist. Teistel kutseõppe õppekavadel õppijatele pole distantsõpe ja vastutuse suurenemine oma õppe korraldamisel sedavõrd negatiivset mõju avaldanud. Komisjon soovib pöörata suuremat tähelepanu meetodilise toe korraldamisel õppijatele.

Õppemeetoditest kasutatakse kutse- ja üldõpetajate sõnul nii loengut, diskussiooni, rühmatööd (nt geograafias ja keeletundides), rollimänge, vaatlusi laeval, näidatakse videoid ja analüüsitakse neid. Kooli eneseanalüüsi aruandes on eesmärgiks seatud **aktiivõppemeetodite laialdasem rakendamine**. Õpetajate sõnul valitakse õppemeetod vastavalt nende sobivusele õppijatega (täiskasvanud õppijad või kutsekeskharidusõppe õppijad). Lisaks korraldatakse õppekäike, nt toimuvad väljaspool kooli „Praktilised laevatööd“ ja „Praktilised lukksepatööd“ moodulite tunnid. Osa üldharidus- ja erialaainete õppetööst viiakse läbi arvutiklassides, mis on ühtlasi kohaldatud ka simulaatortreeninguteks (transporditeenuste ÖKRis). Arvutite kasutamise võimalus on mõlemas õppekeskuses. Õppekavas on „Arvuti töövahendina“ moodul, mille käigus omandatakse põhilised digivahendite kasutamise kompetentsid. Komisjon tunnustab, et kool on seadnud eesmärgiks aktiivõppemeetodite laialdasemat rakendamist.

Õpetajad teevad vajaduspõhiselt koostööd, kuid see pole süsteemne. Õpetajatevahelist suhtlust soosib ühelt poolt nii Tallinna kui Tartu õppekeskuste väiksus, kuid teisalt on takistavaks teguriks suur hulk mittekoosseisulisi õpetajaid, kes nõ teevad oma osa õppetööst ära ja peale selle õppeprotsessis aktiivselt ei osale. Kui moodulis viivad õppetööd läbi mitu õpetajat, siis räägitakse erinevate teemade jagamine omavahel läbi. Konkreetset **lõimimisalast koostööd tehakse vähe**, kuid vestlustes toodi näited mitteformaalsest koostööst. Nt lepitakse teemad kokku matemaatikas ja joonestamises, matemaatika õpetaja teeb koostööd ka navigatsiooni õpetajaga. Keemia tundides räägitakse laevakütustest, määrdeainetest ja keskkonna teemadest. Psühholoogias tutvustatakse laevanduse mõisteid ka inglise keeles, mitteformaalset koostööd teevad mehaanika ja elektri teemasid õpetavad õpetajad. Üks kutseõpetaja tõi vestlusel välja, et kuna ta õpetab mitut moodulit, siis lõimib ta ise erinevate moodulite teemasid. Kokkuvõttes toetab ka selline koostöö õppijatel õpiväljundite saavutamist, kuid protsess võiks komisjoni hinnangul olla süsteemsem. Kool on õpetajavahelise koostöö hoogustamiseks käivitanud õpiringid. Vestlustest tuli välja, et enamik õpetajatest oli õpiringist kuulnud ja mitmed olid ka osalenud. Õpiring on kahtlemata kasulik algatus ja seal võiks komisjoni hinnangul tähelepanu alla võtta ka moodulite lõimingud.

Praktikal saavutatud õpiväljundeid hinnatakse õppija esitatud praktikaaruande ja praktikapäeviku alusel. Avalikku kaitsmist ei toimu ja praktikakohapoolseid juhendajad protsessi ei kaasata. Praktika vältel toetab õppijaid praktikapäevik, milles kirjeldatud ülesandeid tõlgendatakse praktikakohapoolse juhendajaga. Vestlustel osalenud õppijad, vilistlased ja praktikakohapoolsed juhendajad kinnitasid, et koolist praktika vältel nii praktikantidega kui ka ettevõtte poolse praktikajuhendajatega ühendust ei võeta. Praktikakohtadest on koolipoolse juhendajaga ühendust võetud suuremate probleemide ilmnemisel. Teisi praktikaga seotud probleemseid kohti on kirjeldatud eespool.

Merendushariduse valdkonna õppeasutuste vähesuse tõttu kutsemeistrivõistlusi Eestis ei korraldata ning kooli õpilastel puudub võimalus võrrelda enda erialaoskuste taset teiste õppeasutuste õpilastega. Koolis on õppijatele korraldatud erialaga mitte seonduvaid koolisisesid konkursse, nt kooli tunnuslause valimine, joonistusvõistlus kooli meenete jaoks. Mitmel aastal on õppijaid nomineeritud TÕN Aasta Õppija tiitlile. 2015. a pälvis tiitli töökohapõhises õppes õppinud õppija. Lisaks osalevad õppijad erinevatel spordivõistlustel. **Õppijate tunnustamissüsteemi** pole. Komisjon soovib koolil korraldada **koolisisesid kutsemeistrivõistlusi**, mis on üks tõhus samm merenduse valdkonnas

õppimise populariseerimiseks ning õppimismotivatsiooni tõstmise viis õpilaste hulgas, ning samas õpilase tunnustamiseks.

ÕPPIJATE TOETAMINE JA TUGITEENUSED

Igal õpperühmal on rühmajuhataja (Tartu filiaalis täidab seda rolli filiaali juhataja), kelle ülesandeks on korraldada infovahetust ja koostööd kooli töötajate, lapsevanemate ja teiste isikutega, et õppijat toetada ja tema vajadust tugiteenuste osas märgata. Oma muredega saavad õppijad esmajärgus just rühmajuhataja poole pöörduda.

Nõustamise võimalused on välja toodud kooli kodulehel ja hõlmavad endas lisaks rühmajuhataja toele veel õpilasabi ümarlauda, aineõpetajate konsultatsioone ja eripedagoogilist nõustamist, mida viib läbi direktori asetäitja õppekasvatustöö alal. HEV-õppijaid koolis pole. Kool tõi välja, et merenduserialadel on sisseastumisel kõrgendatud tervisenõuded, mille täitmist kontrollib tervisekontrolliarst, kes nõuetele vastamisel korraldab väljastab meremehe tervisetõendi. Kuna alati ei pruugi hariduslikud erivajadused olla silmaga nähtavad, siis soovib komisjon pöörata suuremat tähelepanu vastusvõtuprotsessile.

Õppetöö katkestamine, trendid ja väljalangemise põhjused. Üldine väljalangevuse tase on viimastel õppeaastatel olnud suhteliselt stabiilne, näidates veidi langust. Kool on seisukohal, et eelmises arengukavas määratletud sihttasemed saavutati ning väljalangevus peaks järgnevatel aastatel stabiliseeruma ja ei tohiks nii kutsekeskharidusõppe esimeselt kursuselt katkestajate kui üldise väljalangevuse osas ületama viiendikku õppijate arvust. Kooli hinnangul on siiski jätkuvalt nende suurim mure seotud väljalangevusega, mida põhjustab õppevõlgade kuhjumine, koolist põhjuseeta puudumine ja/või eriala sobimatus. Probleem oli sama terav ka eelmise hindamise ajal, mida näitab tabel 3. Kool on astunud samme, et väljalangevust vähendada, nt on käivitatud hindamisproodi jooksul õpilasabi ümarlaud (Tallinnas). Meetmetena katkestamise ja väljalangevuse vähendamiseks on eneseanalüüsis välja toodud ellukutsutud ümarlaua kasulikkus, mis võimaldab tuvastada õppimiskäitumise ja koolis käimisega seotud probleemid varakult. Ümarlaud hõlmab nõustamist, juhendamist ja erinevaid tugimeetmeid ning selle koosolekud toimuvad vajaduspõhiselt. Ümarlauas osalevad lisaks õppijale veel rühmajuhataja, direktori asetäitja õppekasvatustöö alal ja kvaliteedijuhtsiseaudiitor, vajadusel teised töötajad. 2016/17. õa-l osales ümarlauas 15 õppijat, järgmisel kahel aastal ümarlaudu ei toimunud, 2019/20. õa-l 16, 2020/21. õa-l 12 ja 2021/22. õa-l 15 õppijat.

Eneseanalüüsi aruandest selgub, et karjäärinõustamisega tegeletakse moodulis „Õpatee ja töö muutuv keskkonnas“. Mooduli raames toimuvates tundides toetatakse õppimist, räägitakse efektiivsete õppimisstrateegiatega ja aja juhtimise teemadel, käsitletakse Tahvli, VÕTA korra jt koolisiseste dokumentidega seonduvaid teemasid. Moodul on lisatud kõikidesse õppekavadesse. Õppetööle lisaks toimuvad huvitegevusena traditsioonilised kooliüritused, teatrietendused, muuseumide ühiskülastused ja spordiüritused (pandeemiaperioodil mitte). Oluliseks osaks tugiteenuse seas on esmaõppe õppekaval õppivate õppijate tasuta toitlustamine kolm korda päevas ja kvaliteetsed vormirõivad kooli poolt.

„Õpatee ja töö muutuv keskkonnas“ moodulis ja õpingute alguses toimuv infotunnis tutvustatakse VÕTA võimalusi. Koolil on VÕTA nõustaja. Taotluste esitamine õppeinfosüsteemis Tahvel on võimalik

terve õppeaasta jooksul ning komisjon vaatab taotluse läbi ühe kuu jooksul. VÕTA võimalust kasutada peamiselt töökoehapõhises õppes õppijad.

Kuna koolil pole õpilaskodu, on majutusvõimaluse pakkumiseks sõlmitud koostööleping Tallinna Tööstushariduskeskuse õpilaskoduga, kus töötab ka koolipoolne spetsialist - õpilaskodu juhataja. Õppijad ja vilistlased olid üldiselt õpilaskoduga rahul. Lisaks tõid õpilased vestluse käigus välja asjaolu, et täiskasvanud töölkäivatele õppijatele on raskendatud õhtusel ajal õpilaskodusse naasmine, kuna õpilaskodus on kehtestatud öörahu, mis algab kell 23.00. Komisjon soovib olla õppija suhtes võimalikult paindlik, ning koolil toetada õpilase majutusteenuse kättesaamist, lähtuvalt täiskasvanud õppija vajadustest.

Täiskasvanud õppijate toetamiseks eraldi süsteemi pole. Vestlustel osalenud täiskasvanud õppijad ja vilistlased tõid välja, et kõige suuremaks toeks on olnud koolipoolne paindlikkus õppe korraldamisel ja kiire suhtlus.

Vestlustel osalenud õppijatest teadis osa, et tugiteenused peaks olema kodulehel kirjeldatud, kuid neil polnud neid vaja läinud, aga oli ka neid, kes ei teadnud sedagi, et tugiteenused on kodulehel loetletud. Arvestades kooli muret õppijate õpimotivatsiooniga ja väljalangevuse trendidega, oleks mõttekas nõustamisega seotud teenuseid õppijatele aeg-ajalt meelde tuletada. Vestlustest Tartu filiaali esindajatega tuli välja, et õppijatele võiks olla tagatud psühholoogiline tugi, mida kool hetkel ei paku.

ÕPIRÄNNE JA RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ

Kool osaleb rahvusvahelises koostöös Erasmus+ projektide KA1 ja KA2 kaudu ning õpetajad julgustatakse rahvusvahelistes projektides osalema. Viimased projektid olid seotud Erasmus+ programmiga Türgis, kus osales 2 õpetajat. Vestlustel tõid kutsekeskhariduse õppekaval õppijad välja, et õpirändevõimalust on pakutud, kuid õppijatel ei ole eriti motivatsiooni õpirändes osaleda. Õpirändesse saavad minna tublimad ehk valik tehakse õppetulemuste järgi.

RAHULOLU TRENDID JA ÕPINGUTE KATKESTAMINE

Rahulolu õpikeskkonnaga. Eneseanalüüsi aruandes on välja toodud, et õpikeskkonna osas pole õppijate rahulolu kohta viimasel ajal uuritud ning et varasema ja jooksva tagasiside põhjal valitseb rahulolematuse eelkõige õppijate puhkeruumi ja garderoobi puudumise tõttu. Vilistlaste tagasisides on väitele „õppekeskkond soodustab õppimist“ antud hinnangud 5-punkti skaalal 2019. a 3,8; 2020. a 3,3 ja 2021. a 3,2. Olukord oli sarnane ka eelmise hindamise perioodil. Õppekavarühmade erisusi antud tagasisidest välja ei tulnud. Parendustegevusena on kooli koridori lisatud nt riidenagid. Kool tõi nii arengukavas, eneseanalüüsi aruandes kui vestlustes välja, et üks suurimaid eesmärke on kaasaegse õpikeskkonna loomine, kuid samas ei selgunud ühestki allikast, mida on lähiajal probleemi lahendamiseks konkreetselt tehtud või tehakse edaspidi. Välja on toodud, et suurendatakse õuesõppe osakaalu.

Rahulolu õppekorraldusega. Kuigi õppijate rahulolu uuritakse, siis hindamiskomisjonile antud õppijate küsitluse tulemustest rahulolu õppekorraldusega välja ei tulnud. Vilistlaste tagasisides on väitele „õppekorraldus (eksamiplaan, akadeemiline puhkus) soodustab õppimist“ antud hinnangud 5-punkti skaalal 2019. a 3,6; 2020. a 3,5 ja 2021. a 2,7. Õppekorralduse kohta vajaliku info saamist hinnati sarnaselt. Vestlustest õppijatega toodi õppekorraldusega seonduvalt välja, et üldiselt ollakse rahul,

kuid tunniplaan on kiiresti muutuv ja esimene kursus võiks olla praktilisem, et laevas praktikal oleks lihtsam. Õppijate hinnangul oleks enne praktikat vaja lisaks teooriale, ka **suuremas kui senises mahus, koolipoolset praktilist ettevalmistust**. Õppekorraldusega olid vestluse põhjal rohkem rahul mootorliikurid, laevandus- ja lennundustehnika ning transporditeenuste ÕKRi täiskasvanud õppijad ja rahulolematumad samade ÕKRide kutsekeskharidusõppe õppijad. Elektrienergia ja energeetika ÕKR osas ei saa vestluse põhjal üldistusi teha, kuna see näitaks ühe vilistlase seisukohta.

Rahulolu praktika läbiviimise ja juhendamisega. Praktikajuhendi sobivust on hinnatud 2019.-2021. a üsna stabiilselt keskmiselt 4,5ga (5-palli skaalal). Praktikapäevikule antav tagasiside tegi märgatava tõusu 2020. a, tõustes 3,4lt punktilt 4,4le punktile. Väga kõrgelt on läbi kolme aasta hinnatud nii praktika korraldust laevas, laevapereliikmete suhtumist kui ka laeva juhtkonna suhtumist (viimast hinnati 2021. a küll 4,4ga, kuid see on ilmselt seotud pandeemia mõjudega). Aastate jooksul on tõusnud hinnangud teoreetilisele ettevalmistusele (4lt punktilt 4,7le punktile). Õppekavarühmade lõikes ei saa erinevusi välja tuua, kuna statistikas need ei kajastunud ning vestlustel osalenud õppijad ja vilistlased andsid sarnast tagasisidet. Parendustegevusi praktika läbiviimise kvaliteedi tõstmiseks eneseanalüüsi aruandes ei kirjeldatud ning vestlusel näiteid ei toodud. Juhendamise kvaliteedi tõstmiseks hindamisvestluse käigus, nõustusid kooli töötajad hindamiskomisjoniga, et praktikakohapoolseid juhendajaid võiks koolitada ja selleks võiks kasutada ka e-õpet.

Rahulolu tugiteenuste kättesaadavuse ja tõhususega. Kuigi õppijate rahulolu uuritakse, siis hindamiskomisjonile esitatud õppijate küsitluse tulemustest rahulolu tugiteenustega välja ei tulnud. Seega saab hindamiskomisjon juhendada vestluse käigus kogutud infost. Vestluste käigus selgus vaid see, et õppijate teada peaks info tugiteenuste kohta olema kooli kodulehel, kuid vestlustel osalenud õpilastel pole tugiteenuseid vaja läinud. Parendustegevustest on hinnataval perioodil arendatud õpilasabi ümarlauda, muid arenguid ei selgunud. Erisusi õppekavarühmade lõikes ei ilmnenud.

KOOLI ENESEANALÜÜSIS VÄLJA TOODUD PARENDUSTEGEVUSTE ANALÜÜS

Eneseanalüüsis on välja toodud kolm peamist valdkonda. Esiteks rahulolematust kooli õpikeskkonnaga (õppijate puhkeruumi ja garderoobi puudumine), millele on lahenduseks pakutud õppekäikude ja õuesõppe planeerimise soodustamine. Kirjeldatud probleemi lahendamiseks nendest tegevustest tõenäoliselt palju kasu pole.

Parendusvaldkonnana nimetatakse ka aktiivõppe meetodite laialdasemat kasutuselevõttu (nt projektõppe), mille lahendusena nähakse aktiivõppe, sh projektõppe suuremat populariseerimist ja vajadusel koolituse tellimist.

Kolmandaarendusvaldkonnana on nähtud kooli lõpetajate madalat rahulolu, mille parendamiseks plaanitakse analüüsida koolilõpetajate kahe viimase aasta rahulolutulemusi ja teha parendusi madalalt hinnatud tegevustele. Kuna lõpetajate rahuloluküsitlus näitab, et hindamisskaalal 1-5 jääb enamik hinnangutest alla 3,5, siis tuleb reformida tervet õppeprotsessi. Vastutajad ja tähtajad on analüüsis välja toodud, samas pole konkreetsemaid parendustegevusi kirjeldatud. Lisaks kavandab kool motiveerida rohkem õppijaid tagasisideküsitlustes osalema ja kaalutakse infotundide korraldamist esmakursuslaste lapsevanematele.

Hindamiskomisjoni hinnangul on eneseanalüüsis nimetatudarendusvaldkonnad adekvaatsed, kuid lisaks neile on parendustegevusi vajavaid valdkondi veel, nt kogu praktikakorraldusega seonduv. Loetletudarendusmeetmed on kirjeldatud pigem üldsõnaliselt ja need ei ütle planeeritud tegevuste

kohta palju. Praegu välja toodud tegevused pole kindlasti parendusteks piisavad.

Järeldused

- **Tugevused:**
 - Info liikumine koolis on kiire ja operatiivne ning osapooled on kasutatavate infokanalitega rahul.
 - Kool panustab teadlikult õppijate meeskonnatunde arendamisse läbi erinevate ürituste ja traditsioonide järgimise.
 - Kutseksamite sooritamise näitajad on väga head.

- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused:**
 - Nii Tallinna kui Tartu õppekeskus tagavad õppetöö läbiviimiseks minimaalsed tingimused, kuid need on ebapiisavad, et koolipere saaks tingimustega ka rahul olla. Tallinnas puuduvad õppijate puhkenurk, garderoob, võimla ja pesemisvõimalused ning Tartus puudub praktiliste tööde jaoks sobilik ruum. Mõlemad õppekeskused ei tuleks toime suurema koormusega ehk õppekeskuste praegune olukord on õppekavarühmade arengutele takistuseks. Kooli poolt välja pakutud ideed õppekäikude ja õuesõppe laiendamiseks ei lahenda olukorda ning hindamiskomisjon saab soovitada senisest jõulisema signaali andmist kooli pidajale.
 - Praktikakorralduses on probleeme – kool ei paku praktikakohtadele tuge, koolipoolne suhtlus on passiivne, praktikajuhendajate koolitusi pole pärast 2014. a toimunud, praktikakohtadel pole selgust, kas nende tagasiside on kooli jõudnud ja vastupidiselt pole nemad praktikantidelt tagasisidet saanud, õppijate teadmisi, oskusi ja ettevalmistust hinnati väga varieeruvaks, murekohaks on olnud õppijate motivatsioonipuudus. Hindamiskomisjon soovib teha koostööd praktikaettevõtetega, ning luua süsteem, kus osapooled saavad olla ühises infoväljas.
 - Õppijatel puudub võimalus anda kirjalikku ja anonüümset tagasisidet moodulitele, kuigi see oleks õpetajatele hea võimalus saada ausat sisendit oma mooduli(te) õppetöö arendamiseks. Moodulitele kirjaliku ja anonüümse tagasiside andmise võimekus on Tahvlis olemas. Hindamiskomisjon soovib rakendada õpilaste tagasisidestamine Tahvli keskkonnas.
 - Õppekeel on eesti keel, kuid õppegruppides on ka muukeelseid õppijaid, kelle puudulik eesti keele oskus takistab õppeprotsessis osalemist ja aru saamist. Kuigi praegu lahendavad õpetajad probleemi nt sellega, et otsivad lisaks venekeelset õppematerjali ja õpetavad tundides kahes keeles, siis on see väga ajamahukas tegevus ning pole selge, mis saab olukorras, kus õpetaja vene keelt ei oska. Komisjon soovib rakendada erinevaid täiendavaid eesti keele õppimise võimalusi õppijatele, kelle emakeel ei ole eesti keel, näiteks eesti keele valikõpingute mooduli lisamine õppekavasse, lisarahatuse taotlemine PRÕM projektist täiendavaks eesti keele õppeks või individuaalsete õppekavade koostamine õppijatele.

- **Arenguvõimalused:**
 - Hindamiskomisjon toetab kooli initsiatiivi külastada senisest veel intensiivsemalt üldhariduskooli ning soovib külastustele võimalusel kaasata ka nii kooli vilistlasi (eriti neid, kel on külastatavate üldhariduskoolidega varasem side), õppijaid kui ka ettevõtete esindajaid.
 - Kool on pingutanud läbi turundustegevuste selleks, et kooli nähtavus kasvaks nii üritustel, meedias kui ka sotsiaalmeedias. Tegevused on olnud järjepidevad ja süsteemsed ning koolil on plaanid turundustegevuste jätkamiseks. Hindamiskomisjon julgustab samuti intensiivsete turundustegevustega jätkamist – eriti silmas pidades seda, et õppekohtade täitmine mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika ÕKRides on väljakutse.
 - Koostöö teiste õppeasutustega on vähene, nt Tallinna Tehnikaülikooli Eesti Mereakadeemiaga, Pärnu Merenduskeskusega, välisriikides asuvate merenduskoolidega. Hindamiskomisjon soovib eriala populariseerimiseks ning õppijatele mitmekesisema õppekeskkonna, laiemate võimaluste tagamiseks ja õpikogemuse andmiseks suurendada koostööd teiste õppeasutustega.
 - Õppijate õppetöö katkestamise näitajad on kõrged. Kuigi kool on rakendanud meetmeid katkestamise ja väljalangevuse vähendamiseks, soovib hindamiskomisjon lisaks juba rakendatud meetmetele senisest sügavamalt analüüsida väljalangevuse ja katkestamise põhjusi ja leida selle käigus võimalikud mustrid. Hindamiskomisjon toetab kooli plaani hakata korraldama infotunde ka esmakursuslaste lapsevanematele, et neid koolielusse kaasata. Samuti võiks juba sisseastumisel potentsiaalsete õppijatele selgitada, mis on õppekava täpne väljund ning mida omandatud haridus võimaldab ja mida mitte. Nt võiks kooli kodulehel erialade all välja tuua õppekava täpse väljundi ja lõpetajate potentsiaalsed tuleviku ametikohad ning ka tööandjad.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

ÕPETAJAD JA ÕPETAJATÖÖ MAHT

Kooli eneseanalüüsi aruanne ja vestlused kooli õppetöö korraldajatega kinnitasid, et hetkel on kooli ÕKRides **õppetöö läbiviimiseks piisavalt õpetajaid**. Õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud ja

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

lähtuvad konkreetsetl õppetöö läbi viimise vajadusest. Tallinna õppekeskuses töötab enamus õpetajatest käsunduslepingu alusel, õpetajatööd teevad oma valdkonna praktikud, kelle põhiline töökoht on igapäevaselt merendussektoris. Väiksem osa õpetajatest töötab koosseisulisena. Tartu õppekeskuses on käsunduslepingu alusel töötavate õpetajate osakaal veelgi suurem (vastavalt 18 käsunduslepingu ja 3 töölepingu alusel töötavat õpetajat). Suure hulga käsunduslepingu alusel töötavate praktikute kaasamisel on siiski ka miinus – see raskendab õppetöö planeerimist ja tunniplaani koostamist. Täpsemalt on sellest kirjutatud õppimise ja õpetamise analüüsi peatükis. Kooli hinnangul on see keeruline, kuid saadakse hakkama.

Õpetajad on kvalifitseeritud – eneseanalüüsis kirjeldatud statistika näitab, et ligi 90% kõikidest õpetajatest on kõrgharidusega. Lisaks haridusregulatsiooni nõuetele tuleb koolil õpetajate valikul lähtuda ka STCW koodeksis esitatud kvalifikatsiooninõuetest, nt peab erialaainete kutseõpetajatel lisaks kutseõpetaja kvalifikatsioonile olema õppekava lõpetajate kvalifikatsioonile vastav tase ja vähemalt 5 aastat meresõidupraktikat. Üle 50% üldharidusainete- ja kutseõpetajatest on merendussektoris õpetanud enam kui 5 a, sh 25% üle 10 a. Probleemiks on õpetajate kõrge keskmine vanus. Nt on üle 60-aastaseid ja vanemad õpetajaid kõigest õpetajatest üle 50%, sh on töölepinguga töötavate õpetajate keskmine vanus 2021/22. õa-l 57 eluaastat. Noorte õpetajate leidmine on väljakutse. Vestlustest ilmses, et koolis õpetavaid õpetajaid ei motiveeri esmajärjekorras palk, pigem motiveerib õpetama valdkond ja missioonitunne. Seega peaks olema kooli eesmärk juba õpingute ajal õpetajate pealekasvu ettevalmistamine ehk et oma vilistlased tuleksid ringiga koolitagasi. Algajate õpetajate sisseelamiseks süsteemi paraku pole ning direktori asetäitja õppekasvatustöö alal tegeleb mentorlusega jõudumööda. Kooli kodulehel olev personaliga seotud info vajab ajakohastamist, nt olid tööpakkumiste rubriigis vähemalt hindamise ajal töökuulutused, kus otsitakse õpetajaid, kes peaksid tööd alustama septembris 2021.

ÕPETAJATE ARENDAMINE

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialast arengut pigem ei planeerita. Kool lähtub kvalifikatsiooninõuete täitmisest, kuid näiteks koolitusplaani kui sellist pole. Seda näitas nii eneseanalüüsi aruanne kui ka kinnitasid vestlused. Koolitustel osaletakse nõ jooksvalt ja vajaduspõhiselt. Vestlustel osalenud õpetajad kinnitasid, et kool võimaldab soovi korral osaleda erinevatel koolitustel. Õpetajad olid praeguse olukorraga rahul. Koolitusi ostetakse aeg-ajalt ka sisse ning viimane neist oli „tänapäevane õppimine ja õpetamine“, millel osales 20 õpetajat. Samuti on kool õpetajatele pakkunud nt digipädevusi arendavaid ja kutseõpetajate koolitusi. Õpetajad tõid vestlustel näiteid, kuidas koolitustest on nende töös kasu olnud. Nt kiitis Tartu filiaalis töötav õpetaja, et kutseõpetajate täienduskoolitusel andis talle juurde enesekindlust ja ka meetoodilisi teadmisi ning oli ka näiteid õpetamise meetodite arendamisest tänu digioskuste õppimisele. **Õpetajate koostööd** innustab praegu kõige paremini koolis väga hästi käivitunud õpetajate õpiring, mis toimub kord kuus ja mille eesmärk on arendada õpetajate mõttevahetust, jagada üksteisele kogemusi, sh koolitustelt omandatud kogemusi ja teadmisi, jagada infot ning soodustada refleksiooni. Vestlustest selgus, et enamik õpetajatest oli õpiringist kuulnud ja oli ka neid, kes on osalenud. Käsunduslepingu alusel töötavad õpetajad osalevad õpiringis vähem kui koosseisulised õpetajad. Õpiringi kohtumisi protokollitakse ja need on kooli personalile kättesaadavad.

Kooli kutseõpetajate stažeerimist reguleerib kutseõpetajate stažeerimise kord, mis on kinnitatud pärast seda, kui hindamiskomisjon dokumenti tutvumiseks küsis. Korras on defineeritud kutseõpetaja kui õpetaja, kes töötab kutseõppe osakonnas koormusega 1,0. Kooli struktuuris kutseõppe osakonda

ei ole. Kooli info järgi on viimase 6 a jooksul stažeerimas kokku käinud üks õpetaja. See on valdkond, millele kool kindlasti tähelepanu peaks pöörama.

Metoodiliseks toetuseks pakutakse koolitusi, nõustamist (nõustavad juhtõpetajad ja direktori asetäitja õppekasvatustöö alal), õpiringis osalemise võimalust (kolleegilt õppimist) ja kolleegi tundide külastamist. **Digitehnoloogilist tuge** pakub haridustehnoloog, kelle abiga olid vestlusel osalenud õpetajad väga rahul. Ühes viimatises õpiringis tutvustati samuti just digilahenduste kasutamist (Google Meet võimalusi). Õpetajad kasutavad digilahendusi erinevas ulatuses – osa õpetajatest teevad Youtube'i reaalajas ülekandeid ja koostavad aktiivselt digitaalset õppematerjali, teised pole nii palju tehnoloogiliste arengutega kaasa tulnud. Digioskuste arendamine oli kooli prioriteet, nt viiakse koolis alates 2021/22. õa-st õpetajate hulgas läbi digipädevuse raamistiku DigCompEdu enesehindamistest digipädevuse analüüsimiseks. Testi läbiviimine on planeeritud enne õpetajate enesehindamise- ja arenguvestlust, et saadud sisendit vestlusel kasutada. E-kursusi koolis põhimõtteliselt pole, kuid nendele võiks mõelda. Samuti võiks lihtsamate e-kursuste loomist kaaluda kooli turundamise eesmärgil ja ühiskonna teenimiseks. E-kursuste loomise hoogustamisele võiks abiks olla koolipoolne tunnustamine ja laiemaks tuntuse saavutamiseks e-kursustele ka [kvaliteedimärgi](#) taotlemine.

Pandeemiaperioodiga tuli kogu kooli kollektiiv edukalt toime. Seda kinnitasid nii vestlusel osalenud õppijad kui ka õpetajad. Kiirelt omandati oskused distantõppe läbiviimiseks ning õpetajaid toetati iganädalaste infokoosolekutega, virtuaalse õpetajate toa kaudu ning abi pakkus haridustehnoloog. 2020. a läbi viidud küsitluses kinnitas 50% õpetajatest, et nad ei vaja digitehnoloogilist tuge. Haridustehnoloog kogus õpetajatelt tagasisidet ja koostas selle põhjal nimekirja soovituslikest digiõppe õppekeskkondadest ja -vahenditest, et endale sobivate lahenduste leidmine oleks lihtsam. Distantõppe korraldamise tingimused vormistati dokumendiks, mis oli kõigile kodulehel kättesaadav.

Arenguvestlused toimuvad kord aastas ja selle läbiviimise aluseks on õppijate rahuloluküsitluse tulemused. Rahuloluküsitluse tulemused peegeldavad õppijate üldist rahulolu, kuid mitte konkreetsetele õpetajatele antud tagasisidet. Nagu aruande õppimise ja õpetamise osas juba välja on toodud, siis moodulite lõpus pole õppijatel võimalik moodulile ega õpetajale kirjalikku tagasisidet anda, mis võiks olla samas hea sisend ka arenguvestlusteks. Arenguvestluse eel analüüsivad õpetajad end ise digipädevuste hindamise küsimustiku ja enesehindamise küsimustiku põhjal, mis on koostatud HARNO õpetaja kompetentsimudeli põhjal. Arenguvestlus toimub otsese juhiga ning arenguvestluste kokkuvõtted, sh ettepanekud (ka koolituste kohta) esitatakse direktorile.

Erialavõrgustikes osalemine ei tulnud hindamisprotsessis välja. Samuti pole kuigi intensiivne kooli sisuline koostöö teiste merendusõpet pakkuvate koolidega. Peamiseks koostööpartneriks on TTÜ EMA, kellelt renditakse õpperuume ja kelle õppejõud õpetavad käsunduslepingu alusel ka Eesti Merekoolis. Igakülgset koostööd teevad **kõigi kolme õppekavarühma õpetajad** omavahel, sest enne õppekavarühmade reformi olid kõik kooli õppekavad ühes õppekavarühmas. Seetõttu on ka erialad omavahel väga tugevalt seotud.

Tunnustamise süsteemi koolis pole, kuid vestlustes toodi välja, et teineteist kiidetakse mitteformaalselt ja töötajatel on "õla-tunne", sest kollektiiv saab omavahel väga hästi läbi.

Rahulolu õpetajatega uuritakse õppijate rahuloluküsitluse raames, mida viiakse läbi üks kord aastas õppeaasta lõpus. Analüüsivad koostab kvaliteedijuht-siseaudiitor. ÕKRide lõikes pole võimalik erisusi välja tuua, kuna tulemusi ei eristada ÕKRide kaupa. Kooli esitatud statistika põhjal on õppijate rahulolu õpetajatega alates 2019. a-st pidevalt veidi tõusnud ja seda kõikides hinnatavates aspektides –

„õpetaja tutvustas kursuse alguses aineprogrammi ja õpiväljundeid“, „õpetaja on saavutanud minuga hea kontakti“, „õpetaja õpetab oma ainet selgelt ja arusaadavalt“, „õpetaja annab piisavalt tagasisidet õpitulemuste kohta“, „õpetaja on täpne ja distsiplineeritud“. 2021. a küsitluses on kõikide hinnatavate aspektide keskmine üle 4,5 (5st). Rahulolu kasvu on mõjutanud nt uued praktikutest õpetajad, kes on alustanud õpetamist aga ka õpetajatele viimastel aastatel pakutud tugevam metoodiline tugi, tänu millele on arenenud õpetamisoskused ja -meetodid. Vestlustes kinnitasid **kõigi kolme ÕKRI õppijad ja vilistlased**, et kõik õpetajad mõne erandiga on professionaalsed ja kogenud.

KOOLI ENESEANALÜÜSIS KAJASTATUD PARENDUSTEGEVUSTE ANALÜÜS

Õpetajate valdkonnas on eneseanalüüsis välja toodud kolm peamist parenduskohta, milleks on õpetajate kõrge keskmine vanus, õpetajate koostöö suurendamine ja personali tunnustamissüsteemi puudumine. Parendustegevustena on välja pakutud võimaluste kaalumist uute õpetajate leidmiseks ja võimaluste kaalumist personali mitterahaliseks tunnustamiseks (nt tänukirjad). Õpetajate koostöö suurendamiseks on plaanis jätkata õpiringidega ning kolleegide tunnivaatlusega. Vastutajad on määratud, konkreetne tähtaeg (juuni 2022) on määratud tunnustamissüsteemi väljatöötamisele.

Hindamiskomisjon nõustub, et tegemist on parendusi vajavate teemadega, kuid nendib samas, et kirjeldatud tegevused parendusvaldkondadega tegelemiseks on üldsõnalised ja abstraktsed. Nii õpetajate vanuselise koosseisu muutmiseks kui ka koostöö suurendamiseks, sh nt lõimimise osas tuleks paika panna konkreetsemad strateegiad, kus on endale seatud väiksemad eesmärgid, alamtegevused ja tähtajad. Hindamiskomisjon soovib parendustegevustesse süsteemsemalt suhtuda – töökoosolekutest märkmed teha, igaks järgmiseks kohtumiseks ülesanded ja vastutajad määrata ning arendustöö tulemusi üle vaadata. Komisjoni hinnangul ei ole mitteformaalne tööstiil muudatuste tegemisel kõige efektiivsem.

Järeldused

- **Tugevused:**
 - Kooli kollektiiv on väike, väga ühtehoidev, töötajatevahelised suhted on tihedad ja sõbralikud. Tehakse meeskonnatööd ja teineteist toetatakse.
 - Kooli õpetajaskond koosneb professionaalidest, sh on enamikul kõrgharidus ja vastatakse STCW koodeksi nõuetele. Ametikohad on planeeritud ja õppetöö läbiviimiseks on piisavalt õpetajaid.
 - Õppetöösse kaasatakse aktiivselt erialapraktikuid ettevõtetest, kes aitavad oma praktiliste teadmiste ja kogemustega kaasa õpiväljundite saavutamisele ja õpimotivatsiooni hoidmisele.
 - Õpetajaid on tulnud väga hästi toime pandeemiast tingitud kiire üleminekuga digiõppele, operatiivselt on omandatud oskused distantsõppe läbiviimiseks ning tänu nendele oskustele on ka õppetöö korraldus muutunud paindlikumaks.
 - Õpetajatele on võimaldatud soovi korral koolitusi ning kool pingutab selle nimel, et õpetajate digitaalseid õpetamisoskusi ja õppemetoodikaid arendada.

- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused:**
 - Õpetajate keskmine vanus on kõrge ning kuigi tegu on tõeliste oma eriala professionaalidega, on kõrge vanus suureks riskiks õppetöö süsteemsele jätkusuutlikkusele. Komisjon soovib valdkonna ekspertide ning praktikute suuremat kaasamist õppetöösse.
 - Hindamise käigus selgus, et koolil pole töötajate motiveerimise ja tunnustamise süsteemi. Komisjon soovib, luua motivatsiooni süsteem, mille järele väljendasid vajadust ka kooli töötajad vestlustel,.
 - Õpetajate koolitamiseks puudub endiselt süsteemne koolitusplaan. Kuigi vajaduspõhine ja jooksev võimalus koolitustel osalemiseks on tervitatav, tuleks personali strateegilisele arendamisele kindlasti kasuks konkreetsete koolitusteemade ette planeerimine (nt kui koolil on kindel huvi arendada aktiivõppe meetodeid, juurutada nüüdisaegset õpikäsitlust jne). Hindamiskomisjon soovib luua koolitusplaan, kus töötajate arendamisel lähtutakse organisatsiooni strateegilistest eesmärkidest ning parendust vajavatest valdkondadest.
 - Hinnataval perioodil on kutseõpetajate stažeerimisest üksikuid näiteid. Hindamiskomisjon soovib stažeerimine tähelepanu alla võtta ja seda paindlikult planeerida (nii mahu kui ajalises mõttes). Sh toob hindamiskomisjon välja, et erialaõpetajatel, nt navigatsiooni-, ja laeva jõuseadmete õpetajatel võiks olla isegi kohustus käia teatud perioodi tagant (nt 3 aastat) sõitvatel laevadel stažeerimas (nt 2 nädalat). Hindamiskomisjon soovib küsimusega koostööpartnerite poole pöörduda.

- **Arenguvõimalused:**
 - Õpetajatel on soovi korral võimalik võtta lisarolle, nt projektide juhtimine, ürituse korraldamine jne. Hindamiskomisjon soovib seda veel enam praktiseerida ning siduda lisarollide võtmine ka kavandatava tunnustamis- ja motivatsioonisüsteemiga.
 - Hindamisvestlustest õpetajatega ilmnas, et nii mõneski moodulis on murekoht õppematerjalide ja -vahendite kaasaegsus. Hindamiskomisjon soovib õpetajaid õppevahendite kaasajastamisel ja uute vahendite soetamisel senisest enam ja süsteemsemalt toetada. Lisaks soovib hindamiskomisjon kaaluda õpetajatel liitumist erinevate erialaste infolistide ja uudiskirjadega. Samuti teevad paljud õppematerjalide ja programmide tootjad meeleldi koostööd väiksemate õppeasutustega, et oma toodangut reklaamida, testida ja arendada. Nende poole tuleb selleks pöörduda ja koostööd pakkuda.
 - Hindamiskomisjon soovib koolil arendada õpetajate tagasiside süsteemi, et saada õpetajate rahulolust ja rahulolematuse põhjustest lai ning süsteemne ülevaade.
 - Kuna kooli eesmärk on arendada õpetajate digikompetentse, siis võiks seoses sellega mõelda intensiivsemalt ka e-kursuste loomisele, sh pakkuda neid ka väljaspool kooli. See toetaks ka kooli turunduse eesmärke ja on võimalus ühiskonda teenida. E-kursuste loomise hoogustamisele võiks abiks olla koolipoolne tunnustamine ja laiemaks tuntuse saavutamiseks e-kursustele kvaliteedimärgi taotlemine.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused transporditeenuste; mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika õppekavarühmade osas

Peamised järeldused

- **Tugevused:**
 - EMK õppekavade koostamise aluseks on kutseharidust ja merendusvaldkonda reguleerivad õigusaktid, nii Eesti kui ka rahvusvahelisel tasandil. Õppekavade struktuuris STCW koodeksi jaotised on integreeritud moodulites õpiväljunditena kõikides hinnatavates õppekavades.
 - Info liikumine koolis on kiire ja operatiivne ning osapooled on kasutatavate infokanalitega rahul.
 - Kool panustab teadlikult õppijate meeskonnatunde arendamisse läbi erinevate ürituste ja traditsioonide järgimise.
 - Kooli kollektiiv on väike, väga ühteoidev, töötajatevahelised suhted on tihedad ja sõbralikud. Tehakse meeskonnatööd ja teineteist toetatakse.
 - Kooli õpetajaskond koosneb professionaalidest, sh on enamikul kõrgharidus ja vastatakse STCW koodeksi nõuetele. Ametikohad on planeeritud ja õppetöö läbiviimiseks on piisavalt õpetajaid.
 - Õpetajatele on võimaldatud soovi korral koolitusi ning kool pingutab selle nimel, et õpetajate digitaalseid õpetamisoskusi ja õppemetoodikaid arendada.

- **Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused:**
 - Vestlustel osalenud õpilased ei olnud teadlikud õppekavades (ja õppekorralduseeskirjas) kirjeldatud võimalusest valida valikõpingute mooduleid oma kooli õppekavadest. Komisjon soovib üksiti õpilasi valikmoodulite valimise võimalustest paremini teavitada.
 - Hinnatavates õppekavade rakenduskavades on mitmeid tähelepanuta jäänud õppekava muudatusi, mis nõuaksid rakenduskava ajakohastamist. Hindamiskomisjoni hinnangul ei taga kindlatel tähtaegadel ja vastutajatel mitte põhinev rakenduskavade kaasajastamise protsess kvaliteeti ja jätkusuutlikkust. Hindamiskomisjon soovib õppekavade rakenduskavasid arendada kindla ajaraamistikuga ning vastutajatega. Samuti soovib hindamiskomisjon taasesitatavas vormis fikseerida osalejate muudatusettepanekud ja nende põhjused, mis võimaldab hiljem analüüsida eelnevate otsuste põhjal sisse viidud muudatusi. Komisjon soovib lisaks üle vaadata õppetöös kasutatavate õppematerjalide ajakohasus rakenduskavades ja vajadusel sisse viia uuendusi.
 - Rakenduskavades esitatud moodulite mahud on jaotatud tundide lõikes ebatäpselt. Komisjon soovib koolil planeerida õppekavapõhine tunnijaotusplaani ja EKAPide arvestus, mis võimaldab ennetada rakenduskavas tekkinud ebatäpsusi tundide jaotamisel.

- Praktikakorralduses on probleeme – kool ei paku praktikakohtadele tuge, koolipoolne suhtlus on passiivne, praktikajuhendajate koolitusi pole pärast 2014. a toimunud, praktikakohtadel pole selgust, kas nende tagasiside on kooli jõudnud ja vastupidiselt pole nemad praktikantidelt tagasisidet saanud, õppijate teadmisi, oskusi ja ettevalmistust hinnati väga varieeruvaks, murekohaks on olnud õppijate motivatsioonipuudus. Hindamiskomisjon soovib koostööd teha praktikaettevõtetega, ning luua süsteem, kus osapooled saavad olla ühises infoväljas.
- Õppijatel puudub võimalus anda kirjalikku ja anonüümset tagasisidet moodulitele, kuigi see oleks õpetajatele hea võimalus saada ausat sisendit oma mooduli(te) õppetöö arendamiseks. Moodulitele kirjaliku ja anonüümse tagasiside andmise võimekus on Tahvlis olemas. Hindamiskomisjon soovib rakendada õpilaste tagasisidestamine Tahvli keskkonnas.
- Hindamise käigus selgus, et koolil pole töötajate motiveerimise ja tunnustamise süsteemi. Komisjon soovib, toetada kooli töötajate soovi, mis selgus ka vestlustel, luua motivatsiooni süsteem.
- Õpetajate koolitamiseks puudub endiselt süsteemne koolitusplaan. Kuigi vajaduspõhine ja jooksev võimalus koolitustel osalemiseks on tervitatav, tuleks personali strateegilisele arendamisele kindlasti kasuks konkreetsete koolitusteemade ette planeerimine. Hindamiskomisjon soovib luua koolitusplaan, kus töötajate arendamisel lähtutakse organisatsiooni strateegilistest eesmärkidest ning parendust vajavatest valdkondadest.

• **Arenguvõimalused:**

- Kooli eneseanalüüsist ning vestlustest kooli nõukogusse kuuluvate töötajatega tuli välja vähene kooli nõunike kogu liikmete kaasamine õppekava- ja kooli arendusse. Hindamiskomisjoni hinnangul on tegu hetkel kasutamata arenguvõimalustega, kuna nõunike kogus on esindatud kutse- ja erialaga seotud töötajate kutseühingud, kelle roll on nõustada kooli arengusuundade küsimustes.
- Hindamiskomisjon toetab Tartu filiaali algatust taotleda siseveelaeva laevajuhtide õppekavale rahvusvaheline tunnustus, mis tagaks Eestis väljastatud diplomite tunnustamise kogu Euroopa Liidus.
- Kool on pingutanud läbi turundustegevuste selleks, et kooli nähtavus kasvaks nii üritustel, meedias kui ka sotsiaalmeedias. Tegevused on olnud järjepidevad ja süsteemsed ning koolil on plaanid turundustegevuste jätkamiseks. Hindamiskomisjon julgustab samuti intensiivsete turundustegevustega jätkamist – eriti silmas pidades seda, et õppekohtade täitmine mootorliikurite, laevandus- ja lennundustehnika ning elektrienergia ja energeetika ÕKRides on väljakutse.
- Koostöö teiste õppeasutustega on vähene, nt Tallinna Tehnikaülikooli Eesti Mereakadeemiaga, Pärnu Merenduskeskusega, välisriikides asuvate merenduskoollidega. Hindamiskomisjon soovib eriala populariseerimiseks ning õppijatele mitmekesisema õppekeskkonna, laiemate võimaluste tagamiseks ja õpikogemuse andmiseks suurendada koostööd teiste õppeasutustega.
- Õppijate õppetöö katkestamise näitajad on kõrged. Kuigi kool on rakendanud meetmeid katkestamise ja väljalangevuse vähendamiseks, soovib hindamiskomisjon lisaks juba rakendatud meetmetele senisest sügavamalt analüüsida väljalangevuse ja katkestamise põhjusi ja leida selle käigus võimalikud mustrid. Hindamiskomisjon toetab kooli plaani hakata korraldama infotunde ka

esmakursuslaste lapsevanematele, et neid koolielusse kaasata. Samuti võiks juba sisseastumisel potentsiaalsete õppijatele selgitada, mis on õppekava täpne väljund ning mida omandatud haridus võimaldab ja mida mitte. Nt võiks kooli kodulehel erialade all välja tuua õppekava täpse väljundi ja lõpetajate potentsiaalsed tuleviku ametikohad ning ka tööandjad.

- Hindamisvestlustest õpetajatega ilmnas, et nii mõneski moodulis on murekoht õppematerjalide ja -vahendite kaasaegsus. Hindamiskomisjon soovib õpetajaid õppevahendite kaasajastamisel ja uute vahendite soetamisel senisest enam ja süsteemsemalt toetada.